

Kai Renatas Norkus, ministeris-patarėjas Lietuvos ambasadoje, Washington, DC, lankėsi Senatoriaus Bill Nelson būstinėje Orlando, FL, apsilankė ir pas Garbės konsulą Palm Beach, FL. Nuotraukoje iš kairės Stanley Balzekas, Jr., Honorary Consul of the Republic of Lithuania in Palm Beach Florida; Karen Kully, Constituent Advocate; Renatas Norkus, Minister-Counselor at the Lithuanian Embassy in Washington, D.C.; Sherry Hupp Davich, Director of Constituent Services; Mayra Mercedes Uribe, Constituent Advocate; Lithuanian political volunteer.

LR garbės konsulato, Palm Beach, FL, informacija

LITUANISTINIAI KURSAI PASAULIO LIETUVIUS SUBŪRĖ Į ŠEIMĄ

Birželio 17-26 dienomis vyko Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės surengti vasaros kursai lituanistinių mokyklų (neformaliojo ugdymo įstaigų, kuriose sudaromos galimybės semtis lietuvių kalbos, etnokultūros, istorijos žinių) pedagogams.

Viena šeima

Tokius mokymo kursų Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas kartu su Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedra rengia nuo 1998-ųjų. Jie vykdomi pagal užsienio lietuvių bendruomenių kultūros ir švietimo rėmimo programą.

Kursuose neapsiribojama vien mokslais. Kultūrine programa, neformaliu bendravimu organizatoriai siekia, kad iš įvairių šalių atvykę įvairaus amžiaus ir profesijų (lituanistinių mokyklų mokytojai jie dažniausiai dirba laisvalaikiu) žmonės pasijustų esą namuose. Lietuviybės puoselėtojams buvo surengtos ekskursijos po Vilniaus senamiestį, į Prezidentūrą, Nacionalinį muziejų, Arkikatedrą. Kernavėje jie lankėsi istorijos ir archeologijos muziejuje, seniausioje šalies bažnyčioje, sutiko Jonines.

Kaip teigė patys kursų dalyviai, daugiau nei savaitei Urugvajaus, Norvegijos, Rusijos, Ukrainos, Latvijos, Estijos lietuviai tapo didele šeima, kurios tėvu įvardytas Departamento užsienio lietuvių skyriaus vyriausiasis specialistas

Alfonsas Kairys, motina - vasaros kursų vadovė, Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros dėstytoja Joana Pribišauskaitė. Kartu jie pravedė bene didžiausio populiarumo susilaukusią kalbos kultūros paskaitą.

Vėliau J.Pribišauskaitė pasakojo apie kalbinės veiklos rūšių derinimą, kaip mokyti, kad būtų geriau įsisavinami klausomi ir skaitomi tekstai. Docentė dr. Bronė Stundžienė supažindino lituanistinių mokyklų pedagogus su lietuvių tradicijomis, papročiais, dainuojamąja tautosaka. Docentė dr. Meilutė Ramonienė dėstė, kaip reikėtų sudaryti mokymo programas, aiškino apie modernių mokymo priemonių taikymą. Virginija Stumbrienė suteikė patarimų kaip mokyti iš vadovėlio “Nė dienos be lietuvių kalbos”, kaip skatinti kalbėti lietuviškai, Dr. Loreta Vilkienė - kaip turtinti žodyną, o Aušra Valančiauskienė išdėstė lietuvių rašybos ugdymo metodiką. Į namus lituanistinių mokyklų mokytojai išsivežė ne tik žinias, bet ir nemažai Departamento dovanotų naujų mokymo priemonių: vadovėlių, vaizdo kasečių.

“Išdalijome Jums ne žuvis, o meškeres joms gaudyti - suteikėme žinių, kurias galėsite panaudoti mokydami tautiečius”, - per kursų apibendrinimą išeivijos pedagogams sakė J.Pribišauskaitė.

Nuo Urugvajaus iki Vladivostoko

Lituanistinės mokyklos, kuriose pasaulyje mokosi daugiau nei penki tūkstančiai žmonių, yra vienas pagrindinių lietuviybės ugdymo šaltinių išeivijoje. Norėdamas iš arčiau susipažinti su jose dirbančiais mokytojais, išigilinti į jų problemas, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas pakvietė kursų dalyvius diskusijai.

Per atvirą ir nuoširdų pokalbį atsiskleidė įdomių dalykų. Romėna Paulauskaitė-Hagen žemaičiavo lyg būtų atvykusi iš Telšių, o ne iš Oslo (Norvegija). Karaliaučiaus 47-ojo vaikų darželio lietuvių grupės mokytoja Vida Makukina pasakojo, kad mūsų kalbos pamokomis vis labiau domisi ne vien ten gyvenantys tautiečiai, bet ir rusai, kurie į Lietuvą žvelgia kaip į perspektyvią bendravimo šalį.

I.IVANOVAS VĖL KALBA APIE “KORIDORIŲ” Į KARALIAUČIAUS SRITĮ

Maskva, liepos 8 d. (PAP-ELTA). Pasak RF užsienio reikalų ministro Igorio Ivanovo, reikėtų “atidaryti bevizį koridorių” tarp Rusijos ir toliausiai vakaruose esančio jos regiono - Karaliaučiaus srities, praneša PAP-ELTA.

I.Ivanovas dalyvaudamas Rusijos visuomeninės televizijos (ORT) laidoje “Laikai”, pabrėžė, kad toks koridorius “tarnautų visų su Karaliaučiaus sritimi besiribojančių šalių interesams”. Šios šalys - tai Lenkija ir Lietuva, kurių įstojimas į Europos Sąjungą pakeis žmonių ir prekių tranzito tarp Rusijos ir jos eksklavo prie Baltijos jūros sąlygas.

I.Ivanovas televizijos laidoje teigė, kad Vakaruose esama jėgų, mėginančių pakeisti pokarines sienas ir atplėšti Karaliaučiaus sritį nuo Rusijos. “Visi tokie mėginimai yra pavojingi ir gali turėti skaudžių padarinių”, - pasakė Rusijos diplomatinės vadovės ir, primęs prezidento Vladimiro Putino poziciją Karaliaučiaus klausimu, pareiškė, jog “srities gyventojai gali būti ramūs ir neabejoti, kad mes jų nepaliksime likimo valiai”.

Anot I.Ivanovo, įvedus vizas Karaliaučiaus srities gyventojams, “ir Rusijos Federacijos prezidentas, ir visi kiti Rusijos piliečiai turėtų prašyti vizos, kad galėtų nuvykti į Rusijos regioną”.

Iš Tolimųjų Rytų atvykęs Albinas Žalandauskas pasiūlydė, kad Vladivostoke gyventi brangiau nei Maskvoje, tačiau pasidžiaugė, kad miesto lietuvių bendruomenė labai vieninga ir aktyvi. Miesto valdžia jos atžvilgiu labai geranoriška, lietuviams atviros vietinės valstybinės televizijos durys.

Bene daugiausiai dėmesio sulaukė viešnia iš Urugvajaus - Montevidėjo lituanistinės mokyklos pedagogė Marisa Leonavičienė. Ji ne tik dalyvaavo vasaros kursuose, bet ir puikiai išlaikė sudėtingą egzaminą trečiajai Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijai įgyti. Departamento atstovų ji paprašė į Urugvajų bent pusmečiui atsiųsti puikiai mokantį lietuvių kalbą, liaudies dainas

“Niekas netrukdo atidaryti koridoriaus palei Lenkijos ir Lietuvos sieną iš Karaliaučiaus srities į Baltarusiją”, - pareiškė ministras.

I.Ivanovo pozicijai pritarė televizijos laidoje dalyvavęs Karaliaučiaus srities gubernatorius Vladimiras Jegorovas. Jis pažymėjo, kokių skaudžių padarinių žmonėms ir ekonomikai turėtų srities atskyrimas nuo Rusijos.

Kai liepos 1 d. Danija perėmė pirmininkavimą Europos Sąjungoje, jos ambasadorius Rusijoje Lars Vissing pareiškė, kad Karaliaučiaus srities problemų, susijusių su ES plėtra, sprendimas bus vienas iš Danijos pirmininkavimo organizacijoje prioritetų.

Interviu radijo stočiai “Echo Moskvė” Lars Vissing sakė, jog Rusijos pasiūlymus dėl bevizio tranzito tai sričiai “galima priskirti šaltojo karo laikotarpiui”.

Jo nuomone, “Rusija pirmiausia turi visiems savo piliečiams, taip pat Karaliaučiaus srities gyventojams, išduoti užsienio pasus ir pagerinti savo pasienio tarnybų darbą”.

ES ryžtingai atmeta Rusijos pasiūlymus dėl bevizio tranzito koridorių Karaliaučiaus srities gyventojams per Lietuvą ir Lenkiją. Neseniai lankydamasis Vilniuje, tai pareiškė ES plėtros įgaliotinis Guenter Verheugen.

ir šokius išmanantį žmogų. Šalies lietuvių bendruomenė pasiryžusi suteikti jam pastogę ir maitinimą.

Departamentas lauktų tokio savanorio, kuris Pietų Amerikoje (ne vien Urugvajuje, bet ir, pavyzdžiui, Brazilijoje, Argentinoje), galėtų praleisti kelis mėnesius (galbūt - pusmetį), apmokėtų jam lėktuvo bilietą pirmyn ir atgal.

Vidas Žiaunys iš Taškento papasakojo apie Uzbekijos lietuvių ritualą: susirinkę į sekmadieninę mokyklą apie valandą mokosi, po to - iš pialų geria arbatą. Ir taip - iki gilių nakties. V.Žiaunys gyvena Uzbekijoje jau apie 30 metų, tačiau dukterį išleido mokytis į Vilniuje esančią “Lietuvių namų” mokyklą.

(Nukelta į 4 p.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ PREMJERAS RAGINA VETUOTI SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO PATAISAS

Vilnius, liepos 10 d. (ELTA). Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas pasiūlė Prezidentui Valdui Adamkui vetuoti prieš savaitę Seimo priimtas Sveikatos draudimo įstatymo pataisas. “Tokių neapgalvotų sprendimų Seimas negali priimti be Vyriausybės suderinimo. Tai finansinis klausimas, bet su Vyriausybe jis nebuvo derinamas”, - sakė Premjeras žurnalistams po Prezidentūroje įvykusio pokalbio su šalies vadovu, praneša ELTA.

Ministras Pirmininkas mato tik vieną išeitį. Jis tikisi, kad Prezidentas grąžins šį įstatymą Seimui, siūlydamas pakeisti tą pataisų dalį, kuriose numatoma, jog nuo kitų metų už valstybės draudžiamus asmenis įmokų dydis negalės būti mažesnis negu 35 procentai vidutinių mėnesio draudžiamųjų pajamų.

Finansų ministerija konstatavo, jog šiai nuostatai įgyvendinti 2003 metais papildomai iš valstybės biudžeto reikėtų skirti 270 mln. litų, tačiau tokių finansinių galimybių valstybė neturi.

Pasak Prezidento patarėjo Dariaus Kuolio, valstybės vadovas, prieš apsisprendamas pasirašyti ar vetuoti papildytą Sveikatos draudimo įstatymą, ketina išsiaiškinti, kokia vis tik yra bendra Seimo daugumos pozicija. “Prezidentas mato problemą, kad koalicijos partneriai nesusitaria dėl šito įstatymo.

Prezidentas taip pat mato pagrįstas privalomojo sveikatos draudimo fondo problemas ir jo skolas. Fondas šiuo metu yra slegiamas maždaug 340 milijonų litų nepritekliaus. Šių planuotų lėšų per pastaruosius keletą metų fondas negavo iš valstybės. Sveikatos draudimo įstatymo pataisas rengęs Seimo Sveikatos reikalų komitetas nuogąstauja, kad iki šių metų pabaigos ši skola gali išaugti iki pusės milijardo litų ir fondas gali bankrutuoti.

■ V.ADAMKUS - UŽ VALSTYBĖS ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMĄ

Prezidentas Valdas Adamkus, susitikęs su Ministru Pirminku Algirdu Brazausku, prašė Premjero ieškoti būdų, kaip tęsti valstybės prisiimtus turtinius įsipareigojimus nekilnojamojo turto savininkams bei indėlininkams, praneša ELTA.

Šalies vadovas atkreipė dėmesį, kad Seimas skubina priimti sprendimus, kurie išpainiotų nuomininkų ir savininkų ginčą. V.Adamkus ir A.Brazauskas buvo vienos pozicijos, jog derėtų palaukti, kol šį ginčą išspręs Konstitucinis Teismas.

Pernai gruodį Seimo priimtą įstatymą dėl savininkų turto nusavinimo ir perdavimo nuomininkams V.Adamkus vetavo, tačiau Seimo dauguma Prezidento veto atmetė.

Praėjusią savaitę Seimas priėmė Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turto įstatymo pataisas, kurios numato, kaip anksčiau priimtas įstatymas bus įgyvendinamas. Tai kelia savininkų pasipiktinimą. Gavęs šio įstatymo pataisas, Prezidentas turės per 10 dienų apsispręsti, pasirašyti ar grąžinti jas Seimui.

V.Adamkus siūlė A.Brazauskui ieškant būdų, kaip išspręsti problemas dėl nekilnojamojo turto bei indėlių, pagalvoti apie dalinį kompensavimą. Šalies vadovas svarstė, jog galbūt vietoj kompensacijų už žemę atsisakiusiems vėl reikėtų pasiūlyti žemės. Mat priėmus Konstitucijos pataisą, žemės vertė bus reali.

Premjero teigimu, “ta našta, kurią prisiėmė valstybė, siekia apie 1 milijardą 200 milijonų litų. Tai labai sunkiai įmanoma įvykdyti. Šiuos klausimus galima spręsti tik laipsniškai”.

Vyriausybė, kaip informavo A.Brazauskas, pasiūlė tvarką, pagal kurią kompensacijas pirmiausiai gautų ta žmonių kategorija, kuriai labiausiai reikalinga parama. Premjeras patikino, jog kitų metų biudžete atskirų asmenų kompensacijoms bus numatyta tam tikra pinigų suma.

■ BLOGĖJA LAIKRAŠČIŲ PADĖTIS

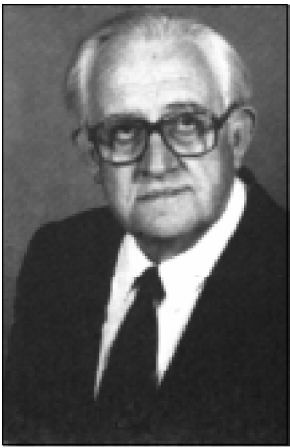
Lietuvos vadovas Valdas Adamkus nerimauja, jog dėl brangiai kainuojančio laikraščių pristatymo išauga laikraščių prenumeratos kainos, todėl kaimo gyventojams regioninė spauda tampa neprieinama. Prezidentas, kaip praneša ELTA, priėmęs Ministrą Pirmininką Algirdą Brazauską, teiravosi, ar monopolininkas “Lietuvos paštas”, kurio akcijų paketą valdo Vyriausybė, negalėtų sumažinti spaudos platinimo įkainių regione.

Su prašymu pagelbėti į V.Adamkų kreipėsi šalies regioninių laikraščių redaktoriai. Jie teigia, jog provincijoje leidžiamiems laikraščiams finansinė aplinka itin nepalanki. Be kitų išsakytų sunkumų, žiniasklaidos atstovai skundžiasi, kad neretai laikraščio pristatymas kaimo žmogui kainuoja brangiau nei pats laikraštis.

Didindamas platinimo kaštus, paštas siūlo laikraščiams kelti prenumeratos kainą. Tačiau padidinus prenumeratos kainą, mažėja leidinių tiražai, pajamų negauna nei paštas, nei redakcija, taip pat ir valstybė, tvirtina regioninių laikraščių atstovai.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Liepos 1 d. JAV kovos lėktuvas, kurio įgula buvo tikra, kad prieš kariuomenę apšaudė pamažu skridusį AC-130 lėktuvą, išvystė puolimą savo įvairiais ginklais. Afganistano užsienio reikalų ministras Kabule paskelbė, kad tame Kakarako kaime nuo amerikiečių apšaudymo žuvo 44 žmonės, jų tarpe daug moterų ir vaikų, dar 120 buvo sužeisti. Puolimas įvyko nakties metu, kada suvažiavę kelių kaimų žmonės dainavo ir šoko, nes buvo švenčiamos vestuvės. Afganistano valdžia sudarė komisiją, kuri kartu su amerikiečiais ištirtų, kas ir kodėl apšaudė vestuves šventusį kaimą. JAV karininkai jau atvyko į nukentėjusį kaimą, nes jis buvo prieš teroristus kovojusiam regione. Vestuvių kaltininko jaunojo tėvas žuvo apšaudyme, bet pagal afganų tradicijas jaunasis turėjo atvykti vėliau ir jaunasis liko gyvas. Afganistano prezidentas Hamid Karzai pareikalavo, kad JAV jėgų Afganistane viršininkas generolas Dan McNeill imtųsi veiksmų, kad tokių įvykių ateityje nebūtų, nes po įvairių Afganistano kančių nuo Taliban ir al-Quaida rankų dabar afganai turi kentėti nuo kovos su teroristais veiksmų. Vašingtone jūrų pėstininkų vadas ir generalinio štabo vicepirmininkas gen. Peter Pace pasakė, kad jei priešlėktuvinis pabūklas apšaudė JAV kovos lėktuvą, jis turi absoliučią teisę gintis ir atsisiaudyti, kas ir buvo padaryta.

Aviacijos veikla Afganistane jau yra sukėlusį daug nesusipratimų. Pentagono informuojami spaudos atstovai yra sudarę sąrašą įvykių, kurie sukėlė šio karo kritikų aktyvų nusivylimą. Pernai spalio 22 d. JAV bombos nužudė 45 civilius Showkar Kariz, netoli Kandahar miesto, lapkričio mėnesį žuvo 40 civilių Esterghich vietovėje į šiaurę nuo Kabul. Pernai gruodžio 1 d. žuvo nuo bombų 12 JAV sąjungininkų, važiavusių iš Taliban jėgų atimtų sunkvežimių vilkstinėje. Gruodžio 2 bombos sunaikino sąjungininkų afganų tarybos tarnautojus

DRAUGIŠKA UGNIS

Tora Bora vietovėje. Gruodžio 21 lėktuvo bombos Paktia kalnuose sudaužė genčių vadų suvažiavimą, kur žuvo 65 svarbūs sąjungininkų vadovai. Pernai gruodžio 29 žuvo 52 civiliai į šiaurę nuo Gardez miesto.

Visai nemaloni klaida įvyko šiemet balandžio 16. Bombonešio numesta 500 svarų bomba pataikė į kanadiečių dalinį, kurio keturi nariai žuvo, aštuoni buvo sužeisti. Po kelių mėnesių tyrimų nustatyta, kad lėktuvo pilotai nesilaikė nustatytų procedūrų. Atskirus tyrimus dėl šio įvykio turėjo vesti Kanados kariuomenės komisija.

Los Angeles Times laikraštis pravedė savo tyrimus apie civilių žmonių aukas šiame Afganistano kare. Nustatyta, kad iki šiol Afganistane be reikalo žuvo gal 1067-1201 žmogus nuo vadinamos “draugiškos ugnies”. Žinios surinktos iš JAV, Britanijos, Pakistano spaudos. Bombardavimas prasidėjo pernai spalio 7 d., į žuvusių civilių skaičių neįtraukti Taliban žuvusieji.

Komentatoriai mano, kad karo veiksmuose yra sunku išvengti civilių aukų. Tačiau civilių aukos prisideda prie Amerikos priešų stiprinimo. Kalifornijos universiteto politinių mokslų prof. Asad Abuk-

halil pareiškė, kad civilių žuvmas gamina Amerikai naujus priešus. Tuo naudojasi ir teroristų kraštutiniai fundamentalistai, pasakė šis Berkeley un-to dėstytojas, klausdamas, ar buvo nubaustas nors vienas JAV kariškis už civilių žmonių žudymą? Amerikoje manoma, kad karas Afganistane jau pakenkė ir amerikiečių pritarimui tiems karo veiksmams. Televizijos CNN kanalas ir USA Today laikraštis apklausinėja amerikiečius apie karą kalnuose. Paklausti 1,020 suaugusių, ar JAV ir jos sąjungininkai laimi Afganistano karą, sausio mėnesį net 66 procentai atsakė, kad “laimi”, o birželio mėn. tokie sudarė tik 33 procentus. Į klausimą ar karo veiksmas ten vedami “labai gerai”, tik 14 proc. atsakė “taip”, o sausio mėnesį tokių buvo 38 proc.

Lėktuvas AC-130 yra labai modernus, turi 13 įgulos narių, kurie įžiūri tamsoje, turi kelias patrankėles, po keturis kulksvaids. Lėktuvai kainuoja po 190 mil. dol. Lėktuvas skrenda pamažu, gerai įžiūri taikinius, sukelia psichologinį efektą, skraido dažniausia naktimis. Šaudytojai nešioja specialius akinius ir ieško taikinių infraraudonų aparatų pagalba. Pentagonas dar teturi tik 21 tokį modernų lėktuvą.

Birželio pradžioje buvo susirinkę Almaty mieste, Kazachstane, 16 Azijos kraštų atstovai pasitarimui dėl Indijos ir Pakistano ginčų Kašmiro srities klausimu. Čia matomas tik Indijos premjeras Atal Bihari Vajpayee, Turkijos prez. Ahmet Necdet Sezer, Rusijos prez. Vladimir Putin, Kazachstano prez. Nursultan Nazarbajev, Kinijos prez. Jiang Zemin ir Pakistano prez. Pervez Musharraf.

Reuters

Keliais sakiniais

• **Ispanijoje** vyko tarptautinė konferencija, nagrinėjanti AIDS epidemijos klausimus. Jungtinių Tautų agentūra Unaid, vadovaujama dr. Peter Piot, paskelbė siaubingą pareiškimą, kuris sako, kad per ateinančius 20 metų pasaulyje 68 milijonai žmonių mirs nuo AIDS, nes sergančių skaičius pasaulyje vis auga. Turtin gosios valstybės turėtų prisi-

dėti lėšomis, sako JT pareiškimas. Nurodoma, kad nauji susirgimai pasirodė Rusijoje, Ukrainoje ir Kinijoje. Pasaulis turi skirti kovai su AIDS apie 10 milijardų dolerių. Botsvanoj trečdalis visų suaugusių turi AIDS virusą, tas pats yra ir Zimbabvėj. Ekspertai konferencijoje teigia, kad šešiose Afrikos šalyse AIDS bacilomis (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVOS VALSTYBĖ IR KARALIUS MINDAUGAS

Mūsų literatas ir publicistas Bronys Raila ne kartą minėjo, kad lietuvių tauta yra tarsi fenomenas, atstačiusi valstybę ir per du dešimtmečius pajėgusi ją išlaikyti kultūriškai, ir tautinį supratimą pakelti iki tokio lygio, kad už jos laisvę nedvejodami kovojo daugumoje jauni vyrai. Tautos lygis tuo metu buvo tiek sustiprėjęs, kad užsienis Lietuvą vadino “gintaro šalies stebuklu”.

Deja, tą stebuklą sunaikino atėjūnas iš rytų, susitaręs su vakarų kraštų grobiku, kad dabar dėl to visoje Lietuvoje minimos 61-osios masinių trėmimų pradžios metinės. Nepriklausomybės aikštėje minint Gedulo ir vilties dieną, prie gedulo juosta perrištos trispalvės, Respublikos prezidentas Valdas Adamkus taria: “Istorijos tiesą ir garbę gynėte jūs - Lietuvos tremtiniai ir partizanai, laisvės kankiniai ir disidentai... Ne valdžios malonėmis, bet kasdieniniais piliečių darbais grindžiama mūsų gerovė. Ne valdžios stiprumu, bet piliečių teisėmis ir įsipareigojimais grindžiamas mūsų valstybės ir tautos saugumas. Laisva Lietuva, tai, visų pirma, laisvi žmonės... Siekėme nepriklausomybės, kad galėtume pasakyti: valstybė - tai mes, mūsų kuriama tvarka, mūsų kuriama laisvė, kad niekam daugiau mūsų žemėje neleistume įvedinėti tvarkos.”

Valstybės Prezidento kalbos klausėsi S. Daukanto aikštėje minia žmonių: Kovo 11-osios akto signatarai, diplomatinio korpuso nariai, Bažnyčios hierarchai, Seimo, Vyriausybės nariai, Lietuvos karo akademijos kariūnai, sostinės svečiai. Po vėliavų pakėlimo ir Prezidento žodžio sugriaudė trys istorinio pabūklo salvės - karaliui Mindaugui, Lietuvos sostinei Vilniui ir Lietuvos valstybei. Šūviai aidėjo iš 18 amžiaus patrankos, kuri buvo atvežta iš Kauno Vytauto Didžiojo muziejaus. Šventę praturtino 9 pasaulio valstybių - Estijos, Latvijos, Lenkijos, Jugoslavijos, Kroatijos, Italijos, Prancūzijos, Rusijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir iš visos Lietuvos tautiniais rūbais pasipuošę tarptautinio folkloro festivalio “Baltica 2002” dalyviai.

“Gintaro šalies” stebuklą pradėjo karalius Mindaugas maždaug prieš 800 metų, kurio karaliumi vainikavimo 750 metų sukaktį minėsime kitais metais. Lietuvos kai kurie istorikai (T. Baranuskas, *Voruta*, 504 Nr.) rašo, jog Lietuvos valstybė galėjo būti jau 1183 m., tačiau Mindaugas vainikuotas tik 1251 m., kai popiežius Inocentas IV savo raštu paskelbė pasauliui jį Lietuvos karaliumi.

2003 m. viso pasaulio lietuviai minės Mindaugo 750 metų karūnavimo sukaktį. Girdėjome, kad Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Čikagoje jau pradėjo pasitarimus, kad būtų deramai paminėta ta sukaktis ne vien tik savųjų tarpe, bet ir kitataučių, o ypač amerikiečių tarpe, iškeliant lietuvių šimtmečiais puoselėtą valstybingumą ir lietuvių tautos kultūrą.

S. Tūbėnas

LIETUVOS IŠEIVIJOS IR OKUOTOS LIETUVOS RYŠIAI

Lietuvių išeivijos institutas 2002 spalio 17-18 d. rengia konferenciją “Lietuvių išeivijos ir okupuotos Lietuvos ryšiai” (1945-1990). Konferencijoje bus siekiama atkreipti dėmesį į beveik netyrinėtą Lietuvos istorijos sritį ir pabandyti atskleisti kaip vystėsi dviejų, atskirų lietuvių tautos šakų (likusiųjų Lietuvoje ir pasitraukusiųjų į Vakarus) ryšiai. Konferencijai siūlomos temos: išeivijos ir krašto santykių dinamika, kultūrinių ryšių klausimo atsiradimas ir problema, istorinių bei politinių sąlygų pokyčiai ir jų įtaka bendravimui su Lietuva, išeivijos ir Lietuvos požiūriai į besiplečiančius kultūrinius ryšius, ryšių įtaka Lietuvos laisvės bylai Vakaruose, LTSR struktūrų veikla bei požiūris į išeiviją, “Tėviškės” draugija, slaptųjų tarybų įtaka bei vaidmuo.

Konferencijoje kviečiami dalyvauti įvairių sričių mokslininkai, tyrinėtojai, besidomintys emigracijos istorijos problemomis. Norinčius dalyvauti konferencijoje iki 2002 m. liepos 15 d. prašome atsiųsti siūlomų pranešimų pavadinimus ir santraukas (1 psl.). Pranešimų trukmė iki 20 min.

Pranešimų tekstus numatoma išleisti atskiru leidiniu. Pranešimų tezės siųsti ir dėl infor-

macijos kreiptis į konferencijos koordinatorius: Daivą Dapkutę arba Astą Petraitytę. **Lietuvių išeivijos institutas**, Daukanto 25, LT 3000 Kaunas.

Atrodo, kad spalio mėn. viduryje parinktas konferencijos laikas yra tam, kad būtų mažiau dalyvių iš išeivijos. Spalio antroje pusėje jau galima ir sniego tikėtis. O šilto vandens ir šilumos dar gali ir nebūti! Be to, dienos jau gerokai sutrumpėjusios. O vakarais, dėl taupumo, gatvės yra beveik neapšviečiamos. Vilniuje, miesto centre, yra gyvas žmonių judėjimas iki 12 val. nakties. Tad yra nebaugu į operą ar teatrą eiti. Be to, yra daug naktinių klubų, kur galima vakarą maloniau praleisti, o Kaune 7 val. vakaro Laisvės alėja yra jau tuščia!

Prieš porą metų su savo giminaičiu pietavau “Tulpės” (buv. “Konrado”) kavinėje. Prieš karą porą sykių ten buvau. Bet tuometinei mano kišenei dar buvo per brangu, o, be to, ir publika buvo ne mano amžiaus. Tai dabar vėl norėjau, toje pat kavinėje, bet jau drąsiau jausdamasis, papietauti. Kavinė tebėra gerai ir švariai išlaikyta ir prižiūrima. Tačiau be mūsų tebuvo dar du žmonės. Mane tokia tuštuma sle-

Juozas Žygas

giančiai veikė. Tai aš tam savo giminaičiui sakiau, turbūt vakarais čia yra pilna! Atsakė, kad vakarais Laisvės alėja yra beveik tuščia. Matydamas, kad aš jo gerai nesupratau, paaiškino, kad tai yra dėl kriminalinės padėties. Sutemus - saugūs yra tik gengių nariai. Nes Kaunas nebėra “Laikinoji sostinė”, bet jau tik provincijos miestas. Nors gerokai išaugęs ir pagražėjęs, bet nebėra aukštosios valdininkijos ir karininkijos apgyventas miestas. Tai mano norą toje konferencijoje dalyvauti, gerokai sumažina. O dalyvauti šioją tokį pagrindą turėčiau. Nes “Gimtas kraštas” kai kuriuos mano straipsnius persispausdindavo. Žinoma, sakinius, kurie jų santvarkai netiko, nepraleisdavo. Bet į tai nereikėjo tragiškai žiūrėti, nes ir mūsų kai kuri spauda tebėra cenzorių tvarkoma. Tik “Gimtojo krašto” cenzoriai, be aiškaus reikalo, raudono pieštuko nenaudojo!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

• **Prezidentas Bush** atnaujino planą, kuris įpareigoja JAV stebėti, naudoti jėgą kovojant su narkotikų eksportavimu iš Kolumbijos ar iš Peru į Amerikos teritoriją. Ši programa pavesta vykdyti Valstybės departamentui.

• **Teksas** gubernatorius Rick Perry paskelbė pietinės valstijos dalis pavojaus zona ir paprašė federalinės vyriausybės paramos. Iškritus daug lietaus nukentėjo ūkiai, buvo sugriauta daug pastatų, paskendo keturi žmonės. Per kelias dienas šioje zonoje iškrito 16 colių lietaus, kada normaliai liepos mėnesį iškrenta tik 2 coliai.

• **Minint JAV** nepriklausomybę, paskelbtą 1776 liepos 4 dieną, prezidentas Bush įsakė suteikti JAV pilietybę visiems imigrantams, kurie dirba JAV kariuomenėje ar laivyne, nežiūrint kaip ilgai jie dirba Amerikoje. Tarp jūros pėstininkų yra 6,500 nepiliečių karių. Laivyne tarnauja net 15,700 nepiliečių ir armijoje yra 5,800 nepiliečių. Panašius dekretus apie pilietybės sutei-

kimą buvo paskelbę prezidentai Carter ir Clinton.

• **Argentinos** prezidentas paskelbė, kad naujo prezidento rinkimai bus šešiais mėnesiais anksčiau - ne 2003 rugsėjo mėn., bet kovo mėn. Bus bandoma nugalėti ekonominę Argentinos krizę ir skaudų nedarbą, kuris siekia 20 procentų.

• **JAV vyriausybė** atšaukė pasiūlymą derėtis su Šiaurine Korėja, kurios elgesys neleidžia tikėtis gerų rezultatų. Šiaurinės Korėjos karo laivai buvo įplaukę į teritorinius Pietų Korėjos vandenį, įvyko susišaudymas. Keturi Pietų Korėjos jūreiviai žuvo, 19 sužeisti. Valstybės departamentas paskelbė, kad tai buvo Šiaurinės Korėjos provokacija.

• **Saudo Arabijos** princesė buvo nubausta Floridos teisme 1,000 dol. bauda ir sumokėti teismo išlaidas. Ji buvo kaltinama pastūmusi savo tarnaitę laiptais žemyn. Princesė, 41 metų amžiaus, pažadėjo sugrįžti į Floridą. Ji yra karaliaus Fahd dukterėčia.

(Nukelta į 4 p.)

Senujų Trakų bažnyčia, pastatyta XIX a. pabaigoje.

V. Neliubino nuotr.

KARALIAUČIUI SIEKIAMA GRAŽINTI ISTORINĮ PAVADINIMĄ

Grupė kaliningradiečių pradėjo dviejų metų akciją rinkti balsus sugrąžinti miestui jo istorinį pavadinimą - Kėnigsbergas (Karaliaučius). “Akcijos tikslas - garsiai pareikšti ir duoti suprasi miesto valdžiai, kad dalis miestiečių turi aiškią poziciją dėl Kaliningrado - Kėnigsbergo pavadinimo, jie pasiryžę ją ginti ir su tuo teks skaitytis”, - pranešė liepos 9 d. piliečių iniciatyvos “Už Kėnigsbergą” koordinatorius Jurijus Nuštajevas.

Vietos valdžios institucijos, remdamosi akcijos rezultatais, turės prisidėti, kad būtų priimtas sprendimas oficialiai sugrąžinti miestui jo istorinį pavadinimą 2005 metais, kai Kėnigsbergui sukaks 750 metų, sakė J.Nuštajevas. “Mes nesuinteresuoti sukelti visuomenėje susipriešinimą, nes norime ne pervardyti, o sugrąžinti pirmąjį vardą miestui, kurio likimas yra neatimama Europos ir pasaulio istorijos vertybė”, - sakė jis. Bus balsuojama daugiausia internetu, taip pat numatoma rinkti balsus patvirtinančius parašus tiesiai po kreipimusi. Balsavimo rezultatai bus susumuoti 2004 metų liepos 4 dieną, per eilines metines, kai Kėnigsbergas buvo pervardytas Kaliningradu.

“Net jeigu po dvejų metų balsavimo bus tik keli šimtai Kėnigsbergo pavadinimo šalininkų, kreipimasis ir Kėnigsbergo šalininkų sąrašai bus nusiųsti Rusijos prezidentui, Kaliningrado deputatams ir merui, taip pat UNESCO, Europos Tarybai, Europos Tarybos Parlamentinei Asamblėjai (ETPA) ir Baltijos jūros valstybių tarybai”, - pareiškė J.Nuštajevas.

BNS inf.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

Keliais sakiniais

- **Tennessee** valstijoje liepos 1 d. dėl lėšų stokos buvo uždarytos valdžios įstaigos. Nemo kamų atostogų buvo paleisti 22,000 valdininkų. Žmonės, norėję gauti patarnavimus, daugelyje vietų rado užrašą “uždaryta”.

- **Buvęs Čilės** diktatorius Augusto Pinochet buvo aukščiausiojo teismo pripažintas ser-gančiu ir negalinčiu eiti į teismą nes nebežino kas teisme vyksta.

- **Nepriklausomybės** šventės proga prezidentas George W.Bush pasakė kalbą nedideliame Vakarinės Virginijos miestelyje. Jis pabrėžė amerikiečių vieningumą ir priminė kovą, kuri tebevyksta visame pasaulyje. Prezidentas sakė: “Šiais mūsų nepriklausomybės 226-siais metais, mes matome, kad amerikiečių patriotizmas yra gyvas savo tikėjimu. Mes mylime savo kraštą dar daugiau, kai jam kyla grėsmė. Jei kas užgauna vieną amerikietį, jis užgauna mus visus. Istorija pašaukė Ameriką panaudoti savo jėgą ginant laisvę pasaulyje ir mes tą jėgą panaudosime”.

JAV kareiviai Afganistane šventė liepos 4-tąją sportuoda-

mi savo bazėse. Bagram bazėje vietoj kasdieninio maisto davinio kariuomenės virėjai kepė lauke “bifšteksus”, atsiųstus iš Nebraskos. Naktį buvo šaudomi “fajerverkai”.

- **Liepos 4 d. Los Angeles** tarptautiniame aerodrome prie Izraelio El Al lėktuvų linijos langelio teroristas nušovė bilietų pardavinėtoją merginą ir ėmė šaudyti į bilietų laukiančią eilę žmonių. Užpuoliką tuoj puolė eilutėje buvę vyrai. Užpuolikas prarado rankinį ginklą. Keleivinio lėktuvo sargybinis izraelietis tuoj nušovė neaiškų užpuoliką. Dar nebuvo aišku, ar jis yra savižudis teroristas ar nesveikas keleivis, nes šalia ginklo jis dar turėjo ir nemažą peilį. Oro uosto sargybiniai tuoj pašalino minią keleivių, išvežė sužeistuosius į ligoninę. Daug lėktuvų turėjo pavėluoti savo išskridimus. Oro uostan atvyko miesto meras. Užpuolime žuvo bilietus pardavinėjusi mergina, užpuolikas, nušautas ir imigrantas iš Izraelio Jakov Aminov, Kalifornijoje apsigyvenęs deimantų pirklys.

- **Palestiniečių** buvęs saugumo vadeiva Gazos ruože liepos 4 žuvo nuo automobilijoje

paslėptos bombos. Palestiniečiai neabejoja, kad bombą įrengė Izraelio saugumo valdininkai. Izraelis tai paneigė. Gandai tarp palestiniečių tvirtina, kad nužudymą galėjo organizuoti ir Arafato šalininkai, nes žuvęs Amerin galėjo tapti Arafato konkurentas Palestinos vadavimo organizacijoje. Kartu su nužudytu Amerin sprogi-me žuvo ir jo pavaduotojas, 27 metų saugumo leitenantas.

- **The New York Times** laikraštis paskelbė, kad Pentagonas turi sudaręs slaptą planą, kaip “sutvarkyti” Irako diktatorių Saddam Hussein.

- **Floridoje** buvo suimtas Irako diktatoriaus posūnis Al din Saffi. Jo motina yra Naujosios Zelandijos pilietė o jos sūnus, FBI žiniomis, neturėjęs jokių ryšių su tarptautiniais teroristais. Jis atvykęs Amerikon kaip turistas.

- **Valstybės sekr.** Colin Powell liepos 4 d. buvo apdovanotas Philadelphiaje šių metų Laisvės medaliu. Iki šiol tą garbės medalį yra gavę: buvęs JAV prez. Carter, buvęs Izraelio premjeras Shimon Peres ir JAV Aukščiausiojo Teismo narys Thurgood Marshall.

NAUJI KANDIDATAI PREZIDENTO RINKIMUOSE TURI NEDAUG ŠALININKŲ

Vilnius, liepos 11 d. (ELTA). Didmiesčių gyventojai prezidento rinkimuose linkę paremti Valdą Adamkų ir Algirdą Brazauską, tuo tarpu naujausi kandidatai į prezidentus turi gerokai mažiau šalininkų, praneša ELTA.

Savaitraščio “Veidas” užsakymu viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų studijos “Spinner” atlikta apklausa parodė, kad už V.Adamkų rinkimuose balsuotų 22,1, už A.Brazauską - 20 proc. respondentų.

Prezidento rinkimuose 8,1 proc. balsų apklausos dalyviai atiduotų krikščionių demokra-

tų kandidatui į prezidentus Kaziu Bobeliui, 8 proc. surinktų Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas, 7,1 proc. - liberalų vadas, ekspremjeras Eugenijus Gentvilas, 6 proc. - dukart ekspremjeras Rolandas Paksas, 4,7 proc. - pirmosios atkurtos Lietuvos Vyriausybės vadovė Kazimiera Prunskienė, 4,5 proc. - buvęs konservatorių Vyriausybės Ministras Pirmininkas Andrius Kubilius. Kitų pretendentų į prezidento postą šansai dar mažesni - už lakūną Jurgį Kairį, Algirdą Pilvelį ir Juozą Petraitį nežada balsuoti nė vienas respondentas.

PLB KRAŠTŲ PIRMININKAI SUSITIKS DRUSKININKUOSE

Pasaulio lietuvių bendruomenės kraštų pirmininkų suvažiavimas rengiamas rugpjūčio mėnesio 11-15 d. Druskininkuose.

Pirmojo posėdžio darbotvarkėje, kaip praneša ELTA, - PLB valdybos pirmininko Vytauto Kamanto įžangos žodis ir pranešimas, vyskupo lietuviams katalikams už Lietuvos ribų Pauliaus Baltakio invokacija, PLB ir Lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pirmininkų pasisakymai ir klausimai Tautinių mažumų ir išeivijos departamento vadovybei. Vienas iš bendrųjų posėdžių skiriamas temai “Lietuva baigiamajame kelyje į NATO”. Jame padaryti pranešimus pakviesti užsienio reikalų viceministras Giedrius Čekuolis ir Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Jonas Kronkaitis. Suvažiavime taip pat bus svarstomi išeivijos lietuvių švietimo ir kiti aktualūs lietuvybės išsaugojimo klausimai. Numatyta kelionė išsinuomotu laivu į Liškiavą, ekskursija po Dzūkijos nacionalinį parką, etnografinio ansamblio koncertas ir vaišės Margionių klojimo teatre.

LITUANISTINIAI KURSAI PASAULIO LIETUVIUS SUBŪRĖ Į ŠEIMĄ

Atkelta iš 1 p.

Viena didžiausių Uzbekijos lietuvių problemų - jie neturi nuosavų patalpų mokyklai, o už nuomojamą plotą tenka mokėti vieną vidutinį mėnesinį atlyginimą - apie 20 JAV dolerių. Galbūt mums Lietuvoje ši suma neatrodo didelė, tačiau ponas Vidas aiškino, jog tokių pinigų uzbekams pakanka, kad mėnesį “nebadautų”.

Lituanistinis švietimas

Kad lietuvių bendruomenės neturi nuosavų patalpų ir trūksta mokymo priemonių guodėsi daugelis lituanistinių mokyklų mokytojų. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui šios problemos žinomos ir stengiamasi padėti.

Pavyzdžiui, birželio pradžioje Departamentas su Ukrainos valstybiniu tautinių reikalų ir migracijos komitetu pasirašė protokolą. Ukrainiečiai pažadėjo lengvatine tvarka suteikti patalpas lietuvių bendrijoms (kurių iki tol pastarosios neturėjo), o nuo kitų mokslo metų - mokėti algas lituanistinių mokyklų mokytojams (iki šiol įstatymo nustatyta tvarka tą darė Departamentas).

Vasaros mokymo kursai nebuvo vienintelis šių metų Tautinių mažumų ir išeivijos

departamento renginys lituanistinių mokyklų mokytojams.

Gegužės pabaigoje Departamentas Rygoje jiems surengė konferenciją “Tautiškumo ugdymas multikultūrinėje visuomenėje”. Į ją susirinko užsienio lietuvių bendrojo lavinimo mokyklų vadovai ir mokytojai iš Latvijos, Lenkijos, Baltarusijos, Rusijos, Vokietijos. Konferencija vyko Rygos lietuvių vidurinėje mokykloje, kuri persikėlė į naujai įrengtas patalpas (Departamentas remontui skyrė per milijoną litų).

Užsienio lietuviškų ugdymo įstaigų pedagogų seminarai jau yra vykę Vilniuje, Vasario 16-osios gimnazijoje (Vokietija), Įsrutyje (Černiachovskas, Karaliaučiaus sritis, Rusijos Federacija), bet pirmą kartą tokio pobūdžio renginyje apsilankė šalies Ministras Pirmininkas. Premjeras Algirdas Brazauskas diskutavo su lietuviškų mokyklų vadovais ir pedagogais, iš klausė jų pageidavimus, perskaitė pranešimą.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacijos analizės grupė
Giedrius Šniukas,
tel. 610792

Valstybės dienos - liepos 6 d. - išskilmėse Vilniuje dalyvavo gausūs būrys etnografinių ansamblių iš visos Lietuvos. Pilies gatvėje koncertavo Kazlų Rūdos moterų ansamblis “Jūrės seklytėlė”.
Ž. Beliausko nuotr.

IR VĖL RUSIJA...

Dr. Rūta Gajauskaitė

kriminologė

Ir vėl pretenzijos. Šį kartą dėl vizų į Kaliningrado sritį. Ir vėl kaltinimai, trukdymai, grasinimai... Ir taip bus visą laiką, nes neteisingai pasielgėme su Mažąja Lietuva nuo pat pradžių.

Antai, Lietuvos laisvės bylos raktas - tai slaptosios Molotovo - Ribentropo sutartys. Išviešiname ir dabar jau niekas neginčija panaudotos prievartos prieš mus. Svarbiausia, tai pripažino pati Rusija. Tuo tarpu tinkamai neįvertinome Želigovskio akcijos - tai ir kenčiame nuo lenkų įvairias pretenzijas: tai autonomijos, tai antros valstybinės (lenkų) kalbos įvedimo, tai nors lenkiškų pavardžių rašymo ne lietuviškai...

Dar blogiau su Prūsija - tragiško likimo mūsų sese. Jos laisvės raktas - tai 1945 m. Potsdamo konferencijos nutarimai, - taip pat nebuvo panaudotas. Tai ir turime šalia “damoklo kardą” - buvusio okupanto karinę bazę - didžiausią grėsmę vidury Europos. Turime tranzito bėdas, nelegalų sriautą ir kontrabandą...

Bet svarbiausia - mūsų sesė Prūsija: ją ne tik nukariavo, sunaikino gyventojus, bet ir šventą jos vardą prieš visą pasaulį apjuodino okupantai. Ir ne vieną kartą.

Pirmąjį - kai germanai nukariavę patys save prūsais pavadino ir savo kruvinus darbus Europoje prūsų vardu dangstė. Taip ir liko istorijoje prūsas žiaurumo simboliu.

Antrąjį kartą - kai rusai okupavo Prūsiją. Per kelias savaites sunaikino, ištrėmė Sibirą ar nukankino beveik visus

gyventojus. Ir įsteigė Europos viduryje savo karinę bazę. Ir jau daugiau kaip pusšimtis metų grasina visam žemynui. Pažymėtina, kad Staliną Potsdamo konferencijoje pareiškė, jog Prūsija yra baltų (prūsų, skalvių, natangų, sembų, bartų, lietuvininkų) genčių žemės ir gali priklausyti tik Lietuvai, o ne buvusiai okupantei Vokietijai...

Taip vienas okupantas atėmė Lietuvos vardu iš kito okupanto teritoriją ir gavo ją laikinam valdymui...

Tarptautinės teisės mastu susidarė gana keista situacija: po kelių šimtmečių vokiškosios okupacijos Potsdame buvo įteisintas Prūsijos padalijimas. Vakarinė dalis paskirta Lenkijai, o rytinė (Mažoji Lietuva) - Lietuvai. 1972 m. Europos valstybės dar kartą patvirtino sienų, nustatytų po II Pasaulinio karo, neliečiamumą. Taigi, Mažoji Lietuva teisiškai priklauso Lietuvai.

Bet... jau pusšimtis metų ten įsitvirtinusi rusų karinė bazė net nesiruošia kraustyti, nors Lietuvos gyventojų referendumo valia 1993 m. rusų kariuomenė buvo išvesta iš Lietuvos. O Mažajoje Lietuvoje liko. Liko, nes Potsdame buvo nuspręsta Mažąją Lietuvą perduoti Rusijos (tada SSSR) valdymui. Liko, nes po karo Lietuva dar neturėjo savo administracijos...

Jau dvylika metų, kai Lietuva nepriklausoma ir turi savo valdymo institucijas. Lyg ir nebelieka dingsties? Bet to, 1996 m. baigėsi 50 metų terminas ribojantis laikinumą. Tačiau Mažoji Lietuva iki šio-

lei Rusijos valdoma! Valdoma valstybės, kuri jau skelbiasi, kad tai “iskono ruskije zemli”. Valdoma to, kas įvykdė beveik 100% Prūsijos tautų Genocidą. Valdoma valstybės, kuri jau pusė amžiaus grasina Europai pačia didžiausia karine baze mūsų žemėje...

Kodėl nepriklausomos Lietuvos partijos ir vyriausybės tyli? Na, kad neatsiima Mažosios Lietuvos teisių - nesuprantama. Kaip ir su turto negražinimu.

Tačiau labiausiai stebina tai, kad sovietinės propagandos nesugadintas V. Adamkus, jau pirmomis valandomis po išrinkimo prezidentu, per teletiltą nuramino Maskvą: “nėra Kaliningrado srities problemos, yra tik tranzito reikalai...”. Tatai gi.

Jau keli šimtmečiai Lietuvos teritorijas savinasi kaimynai. Gudijoje mūsų tik “salos” beliko. Lenkai Suvalkus “priglaudė”. O Mažoji Lietuva jau tapo rusų “iskonymi”...Maža to, Lietuva lyg ir moka savo grobikams duoklę - mes jiems parduvinėjame elektrą už 3 cent/kw, kai mums kainuoja 10 cent/kw, taigi turime 7 ct. nuostolio, kurį padengia Lietuvos vartotojas, mokėdamas 28 cent/kw. Maža to, mes aprūpiname rusų karinę bazę mėsa už savikainą, lyg savų ubagėlių neturėtume. Ir su tokiu mūsų šeriamu “trojos arkliu” veržiamės į...NATO!!!

Kai tuo tarpu akivaizdi išėitis badyte bado akis: išprašydinti neteisėtą gyventoją iš Mažosios Lietuvos ir pasiūlyti šią teritoriją NATO. Kaip kad padarė Islandija ar Australija. Ir dabar gyvena ne tik ramiau, bet ir krašto apsauga tiek nekainuoja. Taip išloštume ir mes

VYRIAUSYBĖJE SVARSTOMI PROJEKTAI TAPO PASLAPTIMI

Vilnius, liepos 10 d. (ELTA). Vyriausybės posėdžiui teikiami įstatymų bei nutarimų projektai tapo nebeprieinami žiniasklaidai.

“Projektai yra ne dokumentai. Niekur sviete šitaip nesidaro”, - žurnalistų klausimus dėl informacijos ribojimo Prezidentūroje atrėmė Premjeras Algirdas Mykolas Brazauskas.

Nors iki šiol su posėdžiui teikiamais projektais buvo galima susipažinti Vyriausybės spaudos tarnyboje, šią savaitę tokios galimybės žurnalistai nebeturėjo.

Pasak Vyriausybės vadovo, žurnalistams “darbinių popierių” nuspręsta neduoti, kad jie patys neklystų bei neklaidintų visuomenės. A.M.Brazausko tvirtinimu, dokumentais yra laikytini priimti projektai. “Jie visi yra vieši ir niekas jų neslepia”, - žurnalistams aiškinosi Premjeras, tvirtindamas, kad Vyriausybė taip elgdamasi remiasi užsienio šalių, pirmiausiai Europos patirtimi. A.M.Brazausko tvirtinimu, jau yra surinkta tai patvirtinanti informacija, kurią numatoma išplatinti trečiadienį arba ketvirtadienį. “Mes esam demokratinė valstybė, todėl laikykimės bendros tvarkos”, - žurnalistus kvietė Vyriausybės vadovas.

Konservatorių frakcijos Seime seniūnas Andrius Kubilius kreipėsi į Vyriausybės kanclerį Antaną Kaminską, prašydamas pateikti informacijos ribojimą įteisinančius dokumentus.

“Nepritardamas tokiems sprendimams tuo pačiu norėčiau pasiteirauti, kaip jie derinasi su Vyriausybės įstatymo 4 straipsnio nuostata, pažyminčia, kad Vyriausybė savo darbą grindžia viešumo principu”, - klausia jis.

Seimo liberalai taip pat viešai pareiškė, kad Vyriausybės sprendimas dar labiau apriboti visuomenės informavimą apie Ministrų kabineto darbą yra netoleruotinas. “Ar Vyriausybė nenori apskritai atsiriboti nuo visuomenės ir neleisti žmonėms daryti įtaką įstatymų ir nutarimų priėmimo procesui”, - stebėjosi Seimo vicepirmininkas liberalas Gintaras Steponavičius. Jo teigimu, įvairūs Vyriausybės bandymai apie Ministrų kabineto veiklą suteikti kuo mažiau informacijos prieštarauja demokratinėms valstybėms būdingiems viešumo ir skaidrumo principams.

Pasak jo, galima tik spėti, kokių pasekmių sulauksime, jei nuo šiol apie visus Vyriausybės nutarimus visuomenė sužinos post factum”, - teigė Seimo vicepirmininkas.

Socialdemokratų vadovo A.M.Brazausko vadovaujama Vyriausybė jau ne pirmą kartą riboja žurnalistų darbą Vyriausybės rūmuose. Iš pradžių žurnalistai neteko jiems skirtų patalpų šalia ministrų posėdžių salės, buvo apribotas jų judėjimas Vyriausybės rūmuose, bandoma išjungti Vyriausybės posėdžių transliaciją per vietinį radijo tašką.

Anot liberalų, priimdama tokius sprendimus, Vyriausybė užmiršta, jog yra paskirta atstovauti visuomenės, o ne asmeniniams interesams.

Liberalų demokratų partijos vadovas Rolandas Paksas pasiūlė Vyriausybės vadovui liautis kovoti su žurnalistais, bet imtis efektyvesnės veiklos.

“Esame tvirtai įsitikinę, jog didesnis viešumas, daugiau demokratijos niekada nesutrukdys šalies tobulėjimui. Atvirkščiai - suvaržymai, apribojimai Lietuvai gresia naujais viljamsais bei kuria sąlygas tarpti korupcijai”, - teigia jis.

Pasak R.Pakso, nuoseklus informacijos ribojimas žurnalistams - išskirtinis metus dirbančios A.M.Brazausko vadovaujamos Vyriausybės bruožas.

moraline, politinė ir ekonomine prasme.

Moraliai: atitaisytume padarytą skriaudą rusiškojo genocido išžudytiems prūsams, sembams, natangams, skalviams, bartams ir lietuvininkams iš jų žemių išvarius okupantus ir įkurdinus NATO taikingąsias pajėgas visos Europos labui. Taip būtų įprasminta jų žūtis ir mūsų broliai galėtų ilsėtis ramybėje...

Politiškai laimėtume ne tik Europos, bet ir pasaulio valsty-

bių pritarimą bei pagalbą, kurios mums taip reikia, atkuriant demokratiją.

Ekonominė nauda būtų biudžetinių lėšų, dabar skiriamų krašto apsaugai, perpaskirstymas prioritetinėms problemoms spręsti: sveikatos apsaugai, švietimui, invalidų integracijai ir pensijoms - duonai kasdieninei paskalsinti.

Kažin, kodėl nesupranta šios paprastos tiesos mūsų išrinktieji? Negali būti, kad jiems nesvarbu kaip Lietuvai geriau...

Kas pasiekta rusų ir lenkų Vilniaus krašte? **Tautinė liaudies sąmonė apmarinta, bet nenumarinta. Kaimietis katalikas yra lenkas tik bažnyčioje, kadangi dvasinė valdžia jį lenkiškai maldina; kaimietis pravoslavas tik cerkvėje rusas, kadangi rusiškai meldžiasi, o šiaip jau kasdieniniame gyvenime jie abeji vadina save “tuteišiais” ir kalba arba poproštemu, gudiškai arba lietuviškai. Lenkija skelbia jiems lenkiškumą, kaip misijonieriai skelbia šiokią ar tokią religiją. Vadinasi, lenkų nacionalizmas imperialistiškas, kurs naudoja svetimą etnografinę medžiagą dauginti savo tautai, siekdamas nustelbti ir susipratusį lietuvių elementą.** O kurie kalba gudiškai, tai tie laikomi jau tikrais lenkais. Bet kad patys kuo skelbia netiki, tai rodo lenkų kolonizacijos politika: **žemė Vilniaus krašte dalinama ne tuteišams, o tik osadnikams, iš Lenkijos atgabentiams žmonėms.** Pagaliau ir valdininkai tam kraštui parenkami ne iš vietinių, o iš Galicijos ar iš kitų Lenkijos sričių.

Imperialistiško nacionalizmo carinės Rusijos ir dabartinės Lenkijos metodai vienodi. Carienė Kotryna pavadino tikrąją Lietuvą Litovskąja gubernija, o Muravjovas paskum Sieverozapadnyj Kraj. Ar ne panašiai daro dabar Lenkija? Užgrobusi Vilniaus kraštą, pavadino jį Litva Srodkova, o paskum, dar prie maršalo Pilsudskio gyvos galvos, jis buvo pramintas Polnocno Zachodni Kraj. **Dargi poeto Mickevičiaus kūriniai, kaip pasiekė mus žinia, lenkinami. Kuriam galui? Tam, kad Lietuvos ir lietuvių vardas išnyktų? Bet šiandien, kada rašto technika pasklidusi po visą pasaulį, sunku praeitis klasuoti. Išplėšus vieną istorijos lapą, savaime atsiskleidžia kitas, kurs užaina prasižengimo pėdsakus.**

Vilniaus kraštas savo istoriniais, etnografiniais ir ūkiniais pažymiais sudaro su Kauno kraštu glaudų vienetą, o demarkacinės linijos, arba, kaip paskutiniu metu imta sakyti, administracinės linijos, tas vienetas suskaldytas, visai nepaisant šių gyvųjų ryšių. Kokiais motyvais galėtų būti tai pateisinta? Jokiais. Kad Vilniaus kraštas skursta, tai gali kiekvienas pasakyti, kas tik lygina jo kultūrą su laisvosios Lietuvos kultūra, kuriama po didžiojo karo pačių lietuvių. Ir negalėjo nepasireikšti tokio skirtumo: patekęs Lenkijos ribosin, jis virto užkampiu, atkirstu nuo savo kamie-

no, laisvai kvėpuojančio Baltijos pajūrio oru. Jis atsigautų, tik glaudžiai sutapęs su laisvąja Lietuva.

Kas kaltas, kad va jau kelio likti metai, kaip toji aklina riba skiria Kauną nuo Vilniaus? Kas kaltas, kad tų abiejų kraštų gyvenimo srovė per vidurį užtvenkta? Lenkai kaltina lietuvių užsispyrimą ir nenorą užmegzti santykius su Lenkija. Tai, esą, barbariška, tai negirdėta diplomatinų santykių istorijoje. Su tokia nuomone reikia sutikti, tačiau lietuviai negali imtis primetamos kaltės. Mezgant tautai su tauta santykius, reikia laikytis arba įvykių pajėgos, arba teisės. Lietuviai nepripažįsta smurtu sudaryto fait accompli, o siūlo derėtis teisiniais pagrindais, einančiais iš aukščiau minėtų tarptautinių teisinių aktų. Lenkai šaukėsi Wilsono dėsnių, kada kūrė ir statė savo valstybę. Taigi, kas to dėsnių nebesilaiko, tas ir gali būti kaltinamas už barbarišką santykių būklės sudarymą. Jei taip, tai lenkai turi suprasti lietuvių ir pripažinti jiems tą pačią apsisprendimo teisę, kaip ją yra sau pripažinę, vadinasi, turi atsisakyti imperialistiško nacionalizmo Lietuvos linkui. Lietuvio lenko tipas, kokį buvo sudariusi istorija, šiandien nebėra galimas. Seniau lenkai susipratusius lietuvius vadindavo litvomanais, neištikimais bendrai Lenkijos ir Lietuvos bylai, o šiandien, kai Lietuva, nors ne visa, yra laisva, to priekaišto jie nebedaro, tik tebenori išlaikyti atgyvenusį tipą, kurs vadinasi origine lituanus, natione polonus, ir pripažinti jam teisę spręsti Lietuvos likimą. Taip va maršalas Pilsudskis. Velionis švaistydavos tuo vardu, kur jam rodydavos patogu, kaip šit 1927 m. per savo pasikalbėjimus, duotus Paryžiaus laikraštiniams. Tas dvilypio tipas susvyravo lietuvių tautai atgimstant: vienoje šeimoje karta rasdavos trijų šalininkų. Šit mūsų universiteto prof. Ivanauskas, bajoras, kilimo Lydos apskrities lietuvis, o jo vienas brolis laikydavo save gudu, trečias - lenku. Ir visa eilė mūsų bajorų, kaip Biržiškai, Mongirdai, Lansbergiai, Pečkauskaitė, Pribilauskienė, Putvinskiai ir daugelis kitų, - visi jie kilę iš šeimų, kurių tėvai ar seneliai laikė save lietuviais - lenkais. Pagaliau, prieš kelerius metus miręs telšiškis Narutavičius, lenkiškos kultūros bajoras, buvo vilniškės Valstybės Tarybos narys, pasirašęs nepriklausomos Lietuvos skelbimo aktą. O

LIETUVIŲ TAUTA IR JOS PASKIRTIS

Lietuvos valstybės prezidento Antano Smetonos kalba 1936 m. kovo 24 d. valstybės teatre ideologinių paskaitų pradžios proga

III

jo tikrasis brolis, Narutavičius, pilsudskininkas, buvo išrinktas Lenkijos Prezidentu. Tokiu būdu, sulenkėję lietuviai, kurie sakosi už Lenkiją, norėtų su savim nuvesti jon ir tautiškai nesusipratusią liaudį; tie, kurie atsimena savo lietuvišką kilmę, stoja už atgimstančią Lietuvą. **Matydama, kad lietuvių lenko tipas nori tapti aiškiu lietuviu, nori atgimti ir nori prisitaikinti į tautiškai atstatytą Lietuvos valstybę, Lenkija šaukia, kad Lietuvoje lenkai persekiojami, ir vykdo retorsijas Vilniaus krašte. Argi nėra pas mus lenkų gimnazijų ir kitų lenkiškų mokyklų, steigiamų einant bendrais mūsų įstatymais? Yra, taigi lenkai neskriaudžiami, tik jie siekia turėti čia daugiau teisės, ne-**

nesuderinamos mūsų pažiūrų.

Kalba tautai šiandien yra svarbiausias pažymys, bet ne vienintelis. Didžioji airių dalis kalba angliškai, mažoji airiškai, bet visi laiko save airiais, o ne anglais. Panašiu pagrindu teiktų vertinti ir Vilniaus kraštą, kur didžioji gyventojų dalis kad ir lietuviškos kilmės, bet lietuviškai nemoka. Juk ne kitaip lenkai mano ir apie suvokietėjusius lenkus gautose iš Vokios provincijose. Kodėl kitokį mastą siūlo jie lietuviams? Dar vilniškės mūsų Tarybos buvo numatyta toms Vilniaus krašto sritims, kurios vartoja ne lietuvių kalbą, duoti kultūrinę autonomiją. Kad tai rimtas buvo pažadas, tai rodo laisvosios Lietuvos mažumų pavyzdys, nekalbant jau apie Klaipė-

Iliustracija iš A. Smetonos “Rinktinių raštų”.

kaip dera, kad galėtų veikti atgimstančią lietuvių liaudį. Sutikti su jų noru reikėtų stabdyti Lietuvos atgimimo vyksmą. Be to, nepamirškime, kad Lietuvos mažumos turi daugiau teisių, negu Lenkijos mažumos.

Ar lenkai pakęstų savo krašte nutautusį lenką? Lietuviai pakenčia nutautusius lietuvių, kai aiškiai pasisako lenkais, ir nevaržo jų tautinės sąmonės, nors jie origine lituanai. **Juk ne** kokiems atėjūnams iš Lenkijos, o sulenkėjusiems lietuviams yra skirtos lenkiškos mokyklos Lietuvoje. Mes tautiškai gaiviname savo liaudį, o lenkai laiko savo teise naudoti ją etnografinę medžiagą. Mes džiaugtumės, jei lenkai leistų lietuviams Vilniaus krašte likti lietuviams. Va kur

dos Krašto autonomiją, įrašytą tarptautinin aktan.

Normalių Lietuvos santykių su Lenkija lietuviai nori ne mažiau už lenkus. Bet ginčo dalykas yra Lenkijos galioje, taigi ji turėtų Lietuvai pasiūlyti projektą jam spręsti. Jeigu nesiūlo, tai, matyti, arba jo neturi, arba laiko, kad jis jų vienu jau išspręstas. **O užmegzti Lietuvai santykius su Lenkija bet kuria kaina, kad ir išsižadėjus Vilniaus, būtų neišmintinga ir pavojinga. Tokiems žygiams būtų visai priešinga lietuvių tauta, kaip ji buvo priešinga Hymanso projektams.** Ir vis dėlto netrūksta mūsų politinėse srovėse žmonių, bet kuria kaina norinčių susiderėti su Lenkija. Jie tie patys, kurie karo metu (1917 m.) siekė Lietuvai tik autonomijos, pasilikus Rusijos

ribose arba prisiglaudus į Prūsiją. Šiandien visiems aišku, kokio nerealaus būta jų realizmo. Vienas jų argumentas toks, kad Lietuva bedelsdama galinti pavėluoti ir susilaukti ko pikto. Bet, jei Lenkija neturi mums pikto tikslo, tai nėra ko bijoti, o jei turi, tai gin-simės, kaip liepia mūs pareiga.

Tačiau reiktų būti geresnės nuomonės apie Lenkiją ir tikėtis, kad ateis laikas, kada ji turės pasiūlymą Lietuvai, nežeminantį jos garbės. Lenkijos reikalai, rodos, verstų taip daryti, bet tuo tarpu, deja, nematyti jos gero palinkimo. Lietuviškų mokyklų buvo ne taip seniai Vilniaus Krašte arti dviejų šimtų, o dabar keliolika belikę. Visos kitos uždarytos. Lietuvių draugijos varžomos, lietuviai veikėjai persekiojami ir tremiami, susirinkimai ir pramogos kaime draudžiamos. **Norint normalių santykių, turėtų pasitaisyti politikos oras. Kol jo nėra, tol negali būti ir pasitikėjimo derybomis. Bet, jei šiandien netenka rimtai kalbėti apie normalius santykius, tai būtų pravartu tartis apie geresnį mūsų modus vivendi.** Iš anksto galima spėti, kad lenkai darytų priekaištą lietuviams, kad jie persekioją lenkus Laisvoje Lietuvoje, ir šauksią, kad lenkai persekioją lietuvius Vilniaus krašte. Aš manau, kad Lietuva neatsisakytų ir šia tema aiškintis su Lenkija, svarstyti ir lyginti mažumų kultūros buitį visapusiškai, kaip yra savo laiku tar-sis ir susitarusi su ja dėl gyventojų susisiekimo paliai administracijos liniją.

Pagaliau pravartu sustoti ties vadinamuoju **įsisenėjimo argumentu.** Girdi, jei taip ilgai nebus Lietuvos santykių su Lenkija, tai Vilniaus ginčas galutinai savaime išsispresįs lietuvių nenaudai. Bet čia galima priminti, kad arti dviejų tūkstančių metų yra praėję, kaip žydai buvo išstumti iš Palestinos, taip, kad rodės, jog niekuomet jie nebegrįš tenai, o šiandien betgi grįžta. Vilnius ne už jūrių marių, kaip Palestina, o čia pat mūsų pašonėje, ir tik keliolika metų jis randasi Lenkijos valdžioje.

Jei lenkai nori su mumis turėti gerų santykių (o tuo reiktų tikėti), tai jie supras mūsų teisę, supras ir tą lietuvių gilų jausmą, kad Vilnius yra lietuvių garbės ir svajonių tikslas, pagaliau, kad grąžinusi Vilnių Lietuvai Lenkija būtų stipresnė, nes turėtų Lietuvoje tikro draugiškumo laidą. Tai būtų atitaisyta skriauda, Lenkijos padaryta Lietuvai.

*(Bus daugiau)
("Trimitas" 1936 metų
balandžio 2 d. Nr. 14)*

Dr. Martin J. Plax sveikinamas Clevelando laikraščio *The Plain Dealer* prezidento ir leidėjo Alex Machaskee, kai AJC viceprezidentas Tom Adler perskaito atžymėjimo aktą.

Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

CLEVELAND, OH

DR. PLAX PAGERBIMAS

Šių metų birželio 20-tą “Landerhaven” salėje buvo pagerbtas ir išlydėtas į “aktyvią” pensiją, už savo nuopelnus ir ilgų metų darbą bendraujant su Cleveland rajono tautybėm, “American Jewish Committee” Clevelando rajono direktorius, lietuvių draugas dr. Martin J. Plax. Jo vietą perims **John Hexter**, kuris irgi lietuvių draugas.

Dr. Plax rėmė Lietuvos kelia į nepriklausomybę Sąjūdžio laikais parašant viešą laišką Gorbačiovui, kad jis paneigtų Sovietų-Nacių paktą, leistų Lietuvai vėl būti nepriklausoma ir laisva. O 2002 m. kovo mėn. dr. Plax pasirašė atsišaukimą JAV Senatui priimti Lietuvą į NATO.

Sveikinimus atsiuntė prez. George W. Bush, Ohio gubernatoriaus Bob Taft ir daugelis kitų. Salėje tarp kitų atstovų dalyvavo laikraščio *The Plain Dealer* prezidentas ir leidėjas Alex Machaskee su žmona Carol, JAV LB ir Clevelando LB atstovas dr. V. Stankus, LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė.

Atsisveikindamas dr. Plax gražiai išsitarė, kad nori pagerbti atmintį a.a. Juozo Stempušio, lietuvių radijo vedėjo, nes Juozas Stempušis buvęs jo “mentor”, tas mokytojas, kuris dr. Plax parodė kaip veikliausiai bendrauti su žmonėmis, su tautybėmis.

Dr. Viktoras Stankus

SPORTAS

KLaidos atitaisymas

Praeitame *Dirvos* numeryje (Nr. 28, liepos 9 d.), aprašant liepos 27-28 d. Clevelande įvykstančias lietuvių lauko teniso varžybas, per neapsižiūrėjimą į varžybų programą buvo neįtraukta moterų vieneto (neriboto amžiaus) rungtis. Atsiprašome skaitytojų ir moterų teniso žaidėjų už šį neapdairumą.

LSK Žaibo Teniso Sekcija

TENISO ŽAIDĖJŲ DĖMESIUI

Clevelando LSK Žaibo lauko teniso sekcija praneša, kad LSK Žaibo teniso treniruotės vyksta trečiadieniais, 7:00 val. vakaro, Euclid Memorial Park, East 222-nd St., prie Milton Dr., Euclid, Ohio. Dėl informacijos - kreiptis į Algį Gudėną, tel. 216-481-0465. Teniso mėgėjai kviečiami!

LSK Žaibas

CHICAGO, IL

STALO TENISAS ČIKAGOJE

52-ųjų ŠALFASS sporto žaidynių stalo teniso varžybos įvyko 2002 m. gegužės 18 d. Lietuvių Jaunimo centre Čikagoje, IL. Varžybas vykdė Čikagos ASK “Lituanica”. Turnyrui vadovavo Vacys Kleiza. Varžybose dalyvavo 12 žaidėjų, visi iš Čikagos. Dėl dalyvių stokos komandinės varžybos nebuvo vykdomos.

DETROIT, MI

Š.m. gegužės 4-5 d. Detroito įvyko jaunučių mergaičių ir berniukų krepšinio turnyras. Nuotraukoje - dalis Clevelando jaunučių krepšinio komandų su savo treneriais.

R.Čepulio nuotr.

KNYGA “TAUTOS FONDAS” - JUBILIEJINIS VAINIKAS

Žymus Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, Užsienio lietuvių žurnalistų organizacijos pirmininkas Kęstutis K. Miklas savo aštuoniasdešimtmetį paminėjo visiškai netradiciškai - atvežė į Lietuvą dovanų pirmuosius knygos “Tautos fondas” egzempliorius. Šio, dailiai įrišto, beveik 500 puslapių leidinio pradžioje parašyta: “vyriausiasis redaktorius - Kęstutis K. Miklas”.

Tautos fondas, primena ELTA, įkurtas Antrojo pasaulinio karo metais kaip VLIK’o kasa. Fondas iš suaukotų lėšų finansavo visą VLIK’o veiklą. Vien tik VLIK’o informacijos biurui ir po karo Vakaruose keliomis užsienio kalbomis leidžiamiems Eltos biuleteniems kasmet buvo skiriama iki 300 tūkst. dolerių. Fondas visiškai ar iš dalies finansavo anglų ir kitomis kalbomis leidžiamas knygas, informuojančias pasaulį apie Lietuvą.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir VLIK’ui nutraukus savo veiklą, Tautos fondas liko veikti toliau, užsibrėžęs tikslą sukauptas lėšas naudoti demokratinės pilietinės visuomenės Lietuvoje įtvirtinimui, taip pat švietimo reikalams. Geresniam ryšiui su Lietuva Vilniuje įkurta Tautos fondo atstovybė. Tautos fondas remia Rytų Lietuvos mokyklas, įvairius mokyklų bei kitus projektus.

Išleisti knygą apie Tautos fondą sumanyta jau senokai. 1995 metais buvęs Eltos redaktorius rašytojas Algirdas Landsbergis parašė pirmą įva-

dinio straipsnio dalį, kitais metais buvo parašyta ir antroji dalis. Žurnalistė Salomėja Narkeliūnaitė sudarė knygos planą, pradėjo rinkti medžiagą, redaguoti. Jai mirus, toliau tęsti redagavimo darbus apsiėmė Tautos fondo tarybos narys K. Miklas, tuo, jo paties žodžiais, išreišdamas didžiulę pagarbą šio darbo pradininkei. Knygą “Tautos fondas” K.K. Miklas vadina ir S.Narkeliūnaitės atminimo įamžinimu.

Tautos fondas gausiai iliustruotoje knygoje pavaizduotas VLIK’o veiklos fone. Chronologiškai apžvelgiama VLIK’o atsiradimo istorija, jo veikla. Siekta aprašyti visus aktyviausiai Tautos fondą rėmusius žmones ir organizacijas. Net tris puslapius užima sąrašas asmenų, savo testamentais palikusių lėšų šiam fondui.

VLIK’o steigėjai ir darbuotojai, jam talkinusių organizacijų atstovai, Tautos fondo vadovybė ir paprasti aukotojai aiškiai liudija, kokia didžiulė yra Lietuvos laisvinime dalyvavusiųjų šeima ir laiko, ir erdvės prasme, rašoma leidinio redakcijos žodyje.

Surinkti archyvinę medžiagą, žmonių biografijas ir nuotraukas, viską suderinti buvo nepaprastai sunkus darbas, guodėsi Vilniuje viešintis K. Miklas. Tačiau tai, kad ši knyga pagaliau išvydo pasaulį, sakė jis, yra didelis džiaugsmas, nustelbiantis visus vargus, nors ilgesnio poilsio vyriausiajam redaktoriui ir nežadantis.

K.K. Miklas jau persiėmęs

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASĖ - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

LIETUVA IR PASAULIS

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS AUDITORIŲ PATIRTIS LABAI PRAVERS VALSTYBĖS KONTROLEI

Didžiosios Britanijos audito įstaiga - Valstybės kontrolės partnerė vykdant Europos Sąjungos finansuojamą “Dvynių” projektą - stengsis padėti jai tapti modernia aukščiausiaja audito institucija.

Tai Seime susitikime su parlamentariais sakė Lietuvoje viešintis Jungtinės Karalystės Nacionalinės audito įstaigos kontrolierius ir generalinis auditorius John Bourn.

Pasak britų generalinio auditoriaus, pagal šį projektą jo vadovaujamos institucijos atstovai dirbs su Valstybės kontrolės darbuotojais, rengiančiais audito metodiką bei darbo procedūras, būtinas moderniai aukščiausiai audito institucijai.

Valstybės kontrolierius Jonas Liaučius tikisi, kad šis 18 mėnesių trukstantis projektas bus labai naudingas Lietuvai. Jis pažymėjo, kad Britanijos audito įstaiga buvo pasirinkta, kaip turinti solidžiausią patirtį Europoje ir pasaulyje. Kitais metais, pasak jo, simboliškai bus pažymėtas Lietuvos ir Jungtinės Karalystės kontrolierių bendradarbiavimo dešimtmetis.

Seimo nario Vytauto Saulio teigimu, Seime yra priimtas sprendimas Seimo Biudžeto ir finansų komitete įkurti Valstybinio audito pakomitetį. Jo personalinė sudėtis bus suformuota rudenį.

Pakomitetis, kuriame dirbs 5-7 parlamentarai, bus atsakingas už valstybės lėšų panaudojimo priežiūrą. “Sprendimas įsteigti audito pakomitetį yra akivaizdus įrodymas, kad Seimas nori padėti Valstybės kontrolei atlikti savo darbą”, - pažymėjo Jungtinės Karalystės Nacionalinės audito įstaigos kontrolierius ir generalinis auditorius John Bourn. Jo vadovaujama delegacija susitikimuose su Seimo Pirmininku ArtūruPaulausku ir parlamentariais domėjosi Lietuvos pažanga kuriant šiuolaikišką finansų kontrolės sistemą, rengiantis narystei ES. Svečiai taip pat pasidalino savo institucijos profesine patirtimi.

BENDRADARBIUS LIETUVOS IR UKRAINOS PARLAMENTAI

Kijevs/Vilnius, liepos 10 d. (ELTA). Galimybė įsteigti tarpparlamentinę Lietuvos ir Ukrainos bendradarbiavimo asamblėją aptarta Lietuvos ambasadoriaus Ukrainoje Viktoro Baublio ir Ukrainos Aukščiausios Tarybos pirmininko Vladimiro Litvino susitikime.

Ukrainos Aukščiausios Tarybos vadovas, kaip praneša ELTA, pritarė tokios bendradarbiavimo institucijos steigimui ir pažymėjo, kad tarpparlamentinė Lietuvos ir Ukrainos asamblėja galėtų būti sukurta jau šių metų rudenį. Lietuvos ambasadorius taip pat buvo informuotas, jog naujos sudėties Ukrainos parlamente jau įsteigta ryšių su Lietuva grupė.

Parlamentinio bendradarbiavimo institucijos steigimo galimybė minima šių metų kovo 28 dieną Kijeve pasirašytoje Lietuvos ir Ukrainos Prezidentų - Valdo Adamkaus bei Leonido Kučmos - deklaracijoje.

LIETUVOS LIGONINĖMS - LABDARA IŠ JAV

Penkias Lietuvos ligonines pasieks labdara iš JAV. Vadovaudamasis atitinkamu Sveikatos apsaugos ministerijos įsakymu Farmacijos departamentas išdavė leidimą įvežti į Lietuvą iš JAV pirmąją paramą teikiančios organizacijos “Project Hope” siuntą.

Visus siuntos išmuitinimo reikalus tvarkys šiai JAV organizacijai Lietuvoje atstovaujantis Labdaros ir paramos fondas “Tėvynės ateitis”. Siunčiama parama skirta Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikoms, Šiaulių ligoninei, Kauno medicinos universiteto klinikoms, Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ir Panevėžio ligoninėms. 25 kontaineriais siunčiamos paramos vertė - daugiau kaip 278 tūkst. 860 JAV dolerių.

Siuntoje - įvairios medicinos priemonės, prietaisai ir vaistai. Iš pasiūlyto vaistų asortimento buvo užsakyta vaistų nuo skausmo (Ibuprofeno tablečių), antibiotikų - (Amoxicillin kapsulių po 500 mg), odos ligų gydymo preparatų. Siunčiamų vaistų galiojimo terminas yra ne trumpesnis negu 2004 metai.

Kiekvienais metais Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos vardu gaunama po 40-50 paramos ir labdaros siuntų. Iš JAV labdaros organizacijų 1999 metais gautos 34 siuntos, 2000 metais - 44, 2001 - 23 , 2002-aisiais - 9.

Pagrindinis paramos siuntėjas yra Amerikos lietuvių paramos labdaros fondas “Lithuanian Mercy Lift”, įsteigtas daugiau kaip prieš dešimt metų. Ilgą laiką šio fondo prezidentas buvo Jurgis Lendraitis, o nuo 2001 m. jam vadovauti pradėjo Pranė Šlutienė.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

UŽUOJAUTOS DĖL B.BRAZDŽIONIO MIRTIES

Vilnius, liepos 12 d. (ELTA). Iš gyvenimo pasitraukus lietuvių dvasios ir poezijos puoselėtoji Bernardui Brazdžioniui, gilią užuojautą velionio artimiesiems, rašytojų bendruomenei, visiems tautiečiams pareiškė Prezidentas Valdas Adamkus, Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas ir Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas, praneša ELTA.

“Netekome iškilios asmenybės, kurios gyvenimas ir kūryba lemtingai sutapo su lietuvių tautos tragiškais išgyveni-

mais, ilgais laisvės ilgesio metais ir istoriniu atgimimu. Įtaigus didžiojo neoromantiko poezijos žodis išeivijoje ir okupuotoje Lietuvoje buvo skaitomas kaip rusenanti laisvės, lietuviybės ir žmogiškumo viltis”, - sakoma Prezidento užuojautoje.

Vyriausybės vadovas B.Brazdžionį prisimena kaip vieną skambiausių, vieną garsiausių mūsų tautos ir kultūros balsų. Didžiausią gyvenimo dalį pragyvenęs išeivijoje, rašoma A.Brazausko užuojauto-

je, “B.Brazdžionis neatitrūko nuo Lietuvos, o Tėvynei atkūrus nepriklausomybę, nedelsdamas įsijungė į veržlų ir pilną permainų mūsų gyvenimą”.

Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas mirus įžymiam lietuvių poetui, mūsų laisvės šaukliui Bernardui Brazdžioniui, reiškia nuoširdžią užuojautą velionio artimiesiems, lietuvių rašytojų šeimai, visiems tiems, kurie Atgimimo metais išgirdę Bernardą Brazdžionį, šaukiantį tautą, nubudo ir pakilo.

Kai buvo pasirašytas Baltuosiuose rūmuose Lietuvos, Latvijos ir Estijos partnerystės dokumentas su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis 1998 m. sausio 16 d. Iš kairės ALT'o pirm. dr. Jonas Račkauskas, Illinois valstijos senatorius Richard Durbin, kuris Washingtone visą laiką rūpinasi Lietuvos reikalais ir šį rudenį kandidatuoja antram terminui, šalia jo Evangelikų liuteronų vyskupas Hansas Dumpys ir Lietuvių Tautinės sąjungos pirm. Petras Buchas.

PREZIDENTO VERTINIMAS

Praejus metams nuo Algirdo Brazausko vadovaujamo Ministrų kabineto ir naujosios Seimo daugumos darbo pradžios, Prezidentas Valdas Adamkus interviu laikraščiu *Kauno diena* pareiškė iš esmės gerai vertinąs pačią Vyriausybę, tačiau pastebįs jos nesugebėjimą susikalbėti su reformų bijančia Seimo dauguma. Prezidentas taip pat pasigenda spartesnio socialinių problemų sprendimo, primena, kad Vyriausybė pamiršo savo pažadus šalinti verslui kliudančius biurokratizmo barjerus.

NAFTOS PRODUKTŲ ATSARGOS

Naftos produktų atsargas per pusę kaups valstybė ir privačios verslo bendrovės. Toks Vyriausybės pasirinktas atsargų kaupimo principas numatytas priimtame Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatyme.

Šiame eurointegraciniam teisės akte numatoma sukaupti ekstremaliems atvejams tokį naftos ir jos produktų kiekį, kurio pakaktų 90 dienų. Lietuvoje tokios atsargos turėtų siekti daugiau kaip 200 tūkst. tonų.

Daugiausia diskusijų Seime priimant šį teisės aktą kilo dėl naftos produktų kaupimo formulės. Keli Seimo Ekonomikos komiteto nariai siūlė, kad visas naftos atsargas kauptų verslo bendrovės, o valstybė pagal sutartis jiems

mokėtų nuomą už atsargų laikymą. Finansų ministerijos skaičiavimais, toks būdas valstybei kainuotų 60 milijonų litų brangiau.

Pasak Seimo Ekonomikos komiteto narės Kazimieros Prunskienės, grupė komiteto narių, teikusių siūlymus, “moka šiek tiek skaičiuoti, analizuoti ir vertinti netgi garbingosios Finansų ministerijos skaičiavimus”. Anot jos, ministerija savo skaičiavimuose neįvertino tokio esminio dalyko, kaip iššaldomos valstybės lėšos naftos atsargose. “Mūsų pasiūlymas būtų leidęs išvengti lėšų iššaldymo, sumažinęs valstybės išlaidas. Būtent sumažėjęs poreikis lėšoms leistų sutaupyti išlaidas, mokant palūkanas, nes valstybė skolinasi pinigus”, - pabrėžė K.Prunskienė.

Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininko Algirdo Butkevičiaus nuomone, siūlymas patikėti naftos atsargas kaupti vien tik privačioms struktūroms net tik brangiau kainuotų, bet ir keltų tam tikrą pavojų valstybės saugumui. “Kilus krizei naftos produktų prekyboje ar gamyboje, privačios verslo struktūros nedelsdamos keltų naftos produktų kainas ir naudotųsi savo sukauptais rezervais, o tai jau keltų pavojų nacionaliniam saugumui”, - sakė A.Butkevičius.

Pagal įstatymą realiai naftos ir jos produktų atsargas kaups “Mažeikių nafta” ir importuotojai, kurie pirmą kartą parduoda naftos produktus Lietuvoje.

ELTA inf.

Atsisveikiname Tautos Poetą

Liepos 11 d., 12:30 val. po pietų Californijos laiku, į Viešpaties namus iškeliavo lietuvių tautos poeto

BERNARDO BRAZDŽIONIO

SIELA.

Los Angeles lietuvių suruoštame

Poeto 95-erių metų amžiaus minėjime birželio 1 d. įvyko Lietuvoje išleistos knygos-albumo “Poetas grįžta į Lietuvą” sutiktuvės. Dalyvavo ir Poetas, ir dar paskaitė 3 savo eilėraščius.

Vienas iš jų:

OMNIA MEA MECUM PORTO

*Nieko neišlošiau aš iš kortų,
Kuo gi man būt, jei ne žodžio eskortu.
Dieve galybių, sakyk man, kodėl gi
Nuolat girdžiu garsų giltinės dalgį?
Kai vaikštau žemėje dar be egzortų,
Omnia mea mecum porto.*
Viltį aukščiau nepakilt ir neramų
Amą imu aš be didelių dramų.
Tarp menkaverčių pasaulio relikto
Viską ir nieko, kas amžina likto,
Viską palieku už žemės borto -
Omnia mea mecum non porto.***

* Aš visa, ką turiu, su savim nešioju
** Aš visa, ką turiu, paliksiu žemėj

Atidavęs savo žodžiu pagarbą poetams Maironiui ir Putinui, Bernardas Brazdžionis ten tarė: “Čia padedu tašką. Mano misija baigta”. Lietuvių tautos himnu buvo baigta Poeto šventė, kuris sugrįžo į Lietuvą, nes Kūrėjas niekada nebuvo savo poezija iš jos pasitraukęs.

Poeto kūnas bus palaidotas Petrašiūnų kapinėse Kaune.

PEDAGOGAI LIETUVIŠKOMS MOKYKLOMS

Čikagoje veikiantis Pedagoginis lituanistikos institutas išleido 16-ąją absolventų laidą, praneša ELTA.

Pedagogo Domo Veličkos ir bendraminčių 1958 metais įkurtas institutas ruošia mokytojus šeštadieninėms lituanistinėms mokykloms, taip pat lietuviškų jaunimo organizacijų vadovus.

Didžiuosiuose lietuvių telkiniuose JAV, Kanadoje ir kitose šalyse šeštadieninės mokyklos atlieka pagrindinį lituanistinio švietimo darbą. Pradžioje šiose mokyklose mokytojavo iš Vokietijos stovyklų suvažiavę pedagogai, tačiau jiems išeinant į poilsį ar iškeliaujant amžiną bėnškiloporeikis rengti naujos kartos pedagogus.

Per 44 veiklos metus Pedagoginis lituanistikos institutas turėjo penkis rektorius, čia yra dėstę 67 lektoriai. Ilgiausiai rektoriaus pareigas eina dabartinis instituto vadovas prof. dr. Jonas Račkauskas. Institute parengti 362 diplomuoti pedagogai šeštadieninėms lituanistinėms mokykloms. Iš viso institute yra studijavę 698 asmenys.

• **Otavoje**, Kanados sostinėje, atidaryta Lietuvos fotomenininkų sąjungos pirminko Antano Sutkaus fotografijų paroda “Žanas Polis Sartaras ir Simona de Bovuar Antano Sutkaus akimis, Lietuva, 1965”. Tai bene pirmoji Lietuvos fotografijos paroda Kanadoje, pranešė Eltai Lietuvos užsienio reikalų ministerijos spaudos skyrius.

Ekspozicija surengta Lietuvos ir Prancūzijos ambasadų Otavoje iniciatyva, bendradarbiaujant su Lietuvos fotomenininkų sąjunga.

Parodos atidaryme dalyvavo Kanados Vyriausybės ir Otavoje akredituoto diplomatinio korpuso atstovai.

Ekspozicija taip pat įtraukta į Prancūzijos ambasados oficialių renginių, skirtų liepos 14-ajai - Prancūzijos Respublikos dienai paminėti, sąrašą.

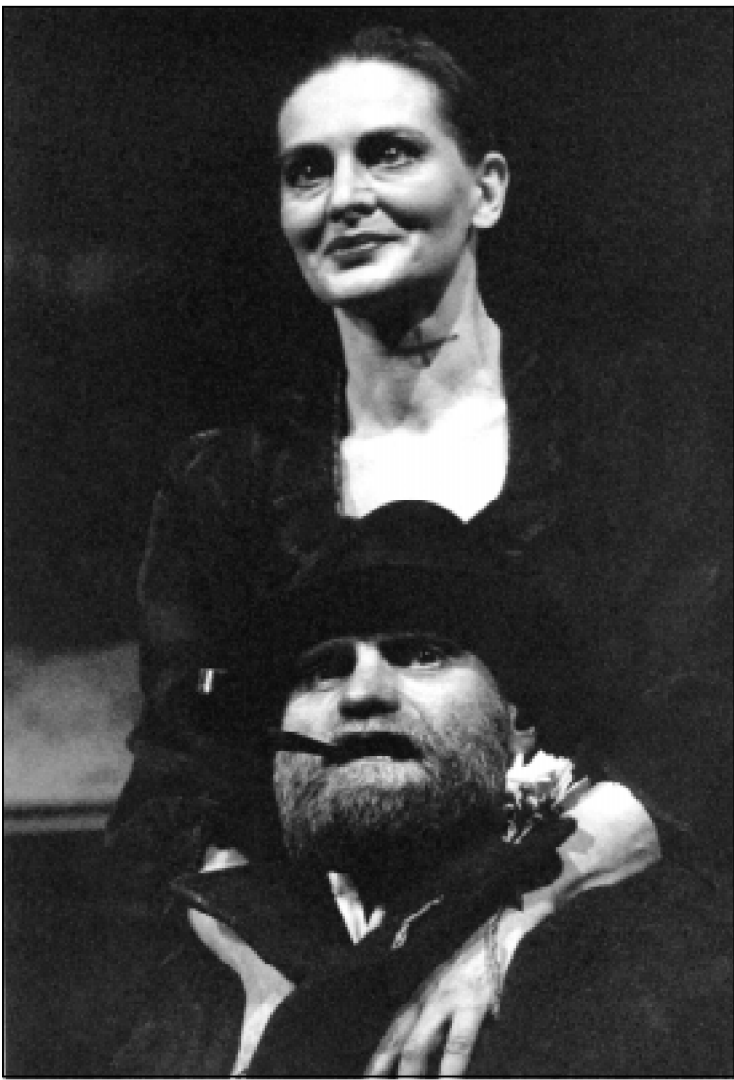
Vėliau ši ekspozicija bus pristatoma kituose didžiuosiuose Kanados miestuose - Vankuveryje, Vinipege, Edmontone bei Monrealyje.

• **Vilniaus kamerinis choras “Brevis”** tapo absoliučiu tarptautinio chorų konkurso Goricijoje (Italija) nugalėtoju, pelnė “Grand Prix”, praneša ELTA.

“Brevis” iškovojo aukščiausius apdovanojimus visose keturiose kategorijose, kuriose dalyvavo: tris pirmąsias vietas už skirtingas mišraus choro

programas ir antrąją vietą tarp vokalinį ansamblių. Pirmoji premija šioje kategorijoje nebuvo skirta. Be to, tarptautinė vertinimo komisija kolektyvui skyrė kelis specialius prizus, o choro vadovas Gintautas Venislovas buvo apdovanotas kaip geriausias konkurso dirigentas.

“Tai puikus profesionalų lygio kolektyvas. Mane labiausiai sužavėjo tai, kad choro vadovas turi aiškia muzikinę estetikos koncepciją ir per dainininkus perteikia ją klausytojui. Be to, choras sėkmingai interpretuoja įvairių epochų ir stilių muziką”, - po konkurso sakė vertinimo komisijos pirmininkas Carlo Florindo Semini.

Irena Kriauzaitė - Ija-Marija ir Vladas Bagdonas - Niko Pirosmansavilis spektaklyje “Pirosmani, Pirosmani”.

J. Polio nuotr., Lietuvos teatrai

AKTORĖ I.KRIAUZAITĖ - TAPYTOJA

Valstybinio Jaunimo teatro, kino ir televizijos aktorė Irena Kriauzaitė šventė auksinį jubiliejų. Vienos garsiausių savo aktorių garbei Jaunimo teatras balandžio 4 d. skyrė premjerinį Algirdo Latėno ir Juriiaus Smorigino spektaklį “Barboros Radvilaitės testamentas”, kuriame jubiliatė vaidina Karalienę Boną.

Po spektaklio Jaunimo teatro pirmojo aukšto fojė buvo atidaryta autorinė I.Kriauzaitės tapybos darbų paroda. 2001-2002 m. sukurtų abstrakčios tapybos drobių ekspozicija pavadinta “Monospektaklis spalvose”, praneša ELTA.

I.Kriauzaitė 1975 metais baigė Dalios Tamulevičiūtės aktorių kursą tuometinėje Lietuvos valstybinėje konservatorijoje (dabar Muzikos akademija) ir nuo pat studijų pabaigos dirba Valstybiniame

Jaunimo teatre. Čia aktorė sukūrė įsimintinus vaidmenis režisierių Eimunto Nekrošiaus, Dalios Tamulevičiūtės, Gyčio Padegimo, Jono Vaitkaus, Povilo Gaidžio, Algirdo Latėno spektakliuose.

Svarbesni I.Kriauzaitės vaidmenys - Ija-Marija (“Pirosmani, Pirosmani”), Naimanė Ana (“Ilga kaip šimtmečiai diena”), Pundukienė (“Siuvėjų dienos Silmačiuose”), Jorko hercogienė (“Richardas III”), Karalienė Bona (“Barboros Radvilaitės testamentas”) ir kt. Aktorė 1993 m. režisavo Sofoklio tragediją “Elektra” ir pati sukūrė Elektros vaidmenį.

I.Kriauzaitė yra nusifilmavusi keliuose kino filmuose, o 1987 metais Lietuvos televizijos spektaklyje “Heda Gabler” atliko pagrindinį Hedos Gabler vaidmenį.

ANGLŲ KALBA KARIŠKIAMS ATVERIA KELIĄ

Baigusiems parengiamuosius anglų kalbos kursus Lietuvos karininkams ir puskarininkiams Amerikos centre Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorius John F.Tefft iškilmingai įteikė diplomus. Įgiję anglų kalbos žinių, kariškiai galės tęsti specializuotas karines studijas JAV karinėse mokyklose.

Kaip praneša ELTA, Lietuvos karininkų ir puskarininkų išvykos mokyti įvairios pakraipos kariniuose kursuose nuo 1993 metų finansuojamos JAV Tarptautinių karinių studijų ir mokymo programos lėšomis. Lietuva anglų kalbos tobulinimui šiemet ketina išleisti tik 12 proc. jai skirto finansavimo. Sutaupius lėšų, 44 studentai turės galimybę išvykti mokyti į JAV, o 226 karininkai ir puskarininkiai bus mokomi Lietuvoje.

JAV vyriausybė bei Gynybos departamentas Tarptautinių karinių studijų ir mokymo programai šiais metais skyrė per 1 mln. JAV dolerių. Finansavimo pirmenybė skiriama toms šalims, kurios sėkmingai vykdo gynybos reformas, siekia narystės NATO ir efektyviai naudoja šios programos lėšomis.

Slampinédama su Pikiu po savo parapiją supratau, kad gyvenimas - bedugnis šulinys. Kol bus gyvenimas, tol bus gyvenimo istorijos. Svarbiausia nepavargti jas užrašyti.

Zosė-našlė. Kelių metelių dar trūksta iki šešiasdešimties. Visada su aukštakulniais batais, plaukai raudonai dažyti, garbanėlės ant kaktos “paspirgintos”, visada su šuneliu. Šunelis-ne jos. Zosė slaugo sergančią kaimynę. Kaimynės šunelis. Mudvi jau dvejus metus pažįstamos.

Kartą sutinku kieme labai susirūpinusią. Akys laksto į pašalius, vienas skruostas labai nurausvintas, kitą užmiršusi. Klausiu, kas atsitiko.

Vienadienė lelija vasarą puošia sodus ir JAV pakeles.
G.Juškeno nuotr.

Doloresa Kazragytė
V
ZOSĖ NORI KRIŠTOLINIŲ KURPAIČIŲ

- Turiu pranešti Grigui savo atsakymą. Šiandien. Ar sutinku susirašyti, ar ne. Oi, ką daryti? Nežinau...
- O kas tas Grigas? Iš kur?
- Ar tai nepasakojau? Oi, prieš porą mėnesių susipažinau. Našlys. Jo pavardė Grigas, o vardas Marijonas. Pavardė trumpesnė, tai ir vadina Grigu. Gyvena pas seserį. 62-ejų metų. Oi! Kad pristojų prie manęs troleibuse. Išlipom kartu. Ir jis čia netoliese gyvena. Žinai, turiu gi

vieno kambario butą, tai pasikviečiau į svečius. Paskui dar kartą, ir dar. Oi, patiko jis man. Nebjaurus. Ir moka viską. Oi! Kad sukalė man lentynas! Suremontavo butą, sutvarkė elektrą, čiaupus... Kaip sunku vienai, žinai? Gera būtų toks draugas. Lauki pareinant, žiūrime kartu televizorių, einam pasivaikščioti... liūdna vienai. Tik ta “Astros” smarvė - rūko be proto. Ir... bijau. Oi! Nori gi susirašyti su manim. Prisiregistruoti. Oi, bijau. Gal jam tik mano buto tereikia... Sako, duok atsakymą šiaandien, ir viskas. Oi, nežinau...
- Zosė, - sakau labai rimtai, - nerizikuosi - nesužinosi, ko jam reikia. Kaip kitaip?

- Tai ir aš sakau, gal reikia rizikuoti? O šposininkas! - Zosė visa nušvinta prisiminusi Grigo “šposus”. - Oi, ką jis man sako! Sako: “Zosė, aš tau krikštolines kurpaites nupirkiau. Prie altoriaus su jomis eisi”. Sakau, Grigai, mano kojos iškraipytos, kauliukai iššokę, neįkišiu. Nepaeisiu su kurpaitėmis. O jis: “Atvešiu iki šventoriaus su “Mercidesu”, apsisiausi, iki altoriaus prilaukysiu, kai sušliūbavos, vėl iki “Mercideso” privesiu, ir galėsi nusiauti. Et šliūbas vyks su krikštolinėmis kurpaitėmis”. Oi koks! - ir Zosė plonu plonu balseliu juokiasi. Kaip mergaitė.

Matau: patinka jai Grigas. Nori Zosė “krikštolinių kurpaičių”.
- Rizikuok! - sakau dar ryžtingiau. - Nieko neišgalvosi, Zosė.

Gal po poros mėnesių vėl sutinku Zosę kieme. Pamatė mane ir pradėjo kūkčioti.

- Tai matai, kaip sakei ir surizikavau. Oi! Laimė, kad šliūbo neėmiau. Tik susirašėm. Atsikraustė. Gera buvo porą savaitių. Vaikščiojom, kalbėjom, draugavom. O paskui... Oi tu Dieve, draugelius pradėjo vestis, kortom lošti, alus ir ta “Astros” smarvė... Išvijau vieną vakarą visus draugelius. Ir Grigą. Pasakiau, kad kvapo čia jo nebūtų. Oi, kaip išsižeidė! Išėjo pasipūtęs kaip kalakutas. Tai jau mėnuo kaip viena. - Ir verkia Zosė, ir verkia. - Neskambina, bjaurybė. O juk jis mano vyras. Surašyti esam. Oi, bjaurybė, - ir šluostosi nosį į šilko skarelės kampą.

- Atsirai, - sakau užtikrintai, - paskambins. Turėk kantrybės.
Po kelių dienų vėl susitikom. Švyti Zosė. Skruosčiukai abu švelniai parausvinti, garbanėlės net per stipriai “paspirgintos”, baltas šalis, antakiai juodais lankais akeles apgaubę.
- Oi! Skambina! - ir kikeną.
- Po keliskart per dieną. Nori grįžti. Sako, niekada nebegers ir troboj nerūkys. Sako, nori su šliūbu, prieš Dievą prisiekti. Ir vėl man apie tas krikštolines kurpaites. Sako, jau nupirkau, tik pasakyk, Zosyt, kada ateiti, - tarška kaip mergaitė Zosė.

Nori ji tų kurpaičių. Trokšte trokšta.
- Zosė, - jau beveik iškilmingai sakau, - rizikuok dar kartą. Prieš Dievą - tai jau rimta. Ir dar su kurpaitėmis... Zosė, Grigas myli tave, o ne tavo butą.

- Ir aš taip jaučiu, - kažkodėl sušnibžda laiminga Zosė.
Po trijų mėnesių ateina pas mane; sako:
- Už dviejų dienų šliūbavojamės su Grigu. Kviečiu. Ateik.
- Oi, Zosė! Ką tau padovanti?!

- Noriu, kad padovanotum mudviem... - ir duoda man dėžutę, kurioje labai graži, senoviška sagė, ir kitą- joje gintarinės sąsagos. - Čia mano pirmo vyro dovana per mūsų vestuves, o gintarai - mano dovana jam. Grigui nesakyk. O aš nešiosiu. Ir jis nešios. Į barą kartais nueisim, į bažnyčią... Oi! Gal tai atneš mums laimę. Mudu su Stanislovu taip gražiai gyvenom. Tepalaimina jis mus iš dangaus.

Ir prisiekė Zosė ir Grigas prie altoriaus iki mirties vienas kitą mylėti ir globoti. Ir ėjo Zosė prie tos priesaikos, vedama Grigo, su “krikštolinėmis kurpaitėmis” (sako, 400 litų mokėjęs); ir įteikiau jai jos Stanislovo sagę, o Grigui - gintarines sąsagas, ir žiūrėjo Grigas meiliai į savo žmoną Zosę per visas vestuvių vaišes; ir atnešė minkštas šlepetes, kai svečiai išsiskirstė; ir apavė iškraipytas Zosės kojeles. O aš palinkėjau labos nakties jaunavedžiams ir išėjau galvodama: pasidės Zosė savo “krikštolines kurpaites” į sekciją už stiklo (taip ji sakė) vietoje servizo, ir galgi bus jiedu laimingiausia pora mūsų parapijoje. Oi! Duok Dieve jiems įvykdyti Tavo valią - mylėti ir globoti vienas kitą iki grabo lentos.
To paties linkiu visiems.

Iš knygos “Kasdienybės rožinis”. Kaunas, 1999

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Jonavos rajone vėl rengiamas keturių dienų žygis pėsčiomis “Radvilų keliais”, skirtas Radvilų dinastijos atminimui. Žygį liepos 28 - rugpjūčio 2 dienomis jau antrus metus organizuoja Rukloje įsikūręs Lietuvos kariuomenės Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomasis pulkas. Tikimasi, jog Radvilų keliais šiemet praeis keli tūkstančiai žmonių, praneša ELTA.
Žygyje kviečiami dalyvauti visi kariuomenės profesinės ir privalomosios karo tarnybos kariai, šauliai, savanoriai, moksleiviai nuo 12 metų ir visi kiti šalies piliečiai, mėgstantys aktyvųjį poilsį.
Kiekvieną dieną kariai su pilna ekipuote turėtų įveikti po 40 km, sporto apranga vilkintys civiliai - 50 km, moksleiviai ir vyresni nei 50 metų asmenys - 30 km.

RADVILŲ KELIAIS
Žygio pradinis ir galutinis taškas - toje pačioje vietoje - Ruklos mokomajame pulke.
Kelionė pėsčiomis prasidės didelėmis atidarymo iškilmėmis ir baigsis uždarymu, kurio metu vyks koncertai bei vakaronės. Nepažeidę taisyklių ir nuėję reikiamą atstumą žygio dalyviai bus apdovanoti žygio medaliai.
Kiekvieną dieną žygio dalyviams bus nurodomas laikas, per kurį reikia įveikti atstumą. Tačiau tai nebus varžybos, kuriose grupės turėtų įveikti atstumą per trumpiausią laiką. Kiekvienas dalyvis gaus informaciją apie žygio maršrutus, bus pažymėtos poilsiavietės, taip pat vietos, kur visi galės kreiptis į medikus. Turėti medicinos pažymą žygio daly-

viams nėra būtina, tačiau partitina prieš tai pasitikrinti sveikatą.
Pirmasis Radvilų žygis Lietuvoje surengtas pernai liepą. Pirmąją žygio dieną startavo 573 dalyviai, iš kurių 413 buvo kariškių ir 160 - civilių. Drauge su vyrais į kelionę pėsčiomis išėjo 66 moterys. Tačiau ketvirtosios žygio dienos maršrutą įveikė tik 387 stipriausieji.
Žygis “Radvilų keliais” nėra Lietuvos kariškių išmonė. NATO valstybėse nuolat rengiami kariškių ir civilių žygiai pėsčiomis. Radvilų žygio iniciatoriai patys yra dalyvavę tokiuose “pasivaikščiojimuose” užsienyje, įgytą patirtį jie pritaikė lietuviškam žygio variantui. Šiemet tikimasi sulaukti ne tik gausesnio lietuvių dalyvavimo, bet ir dalyvių iš užsienio.

Š.m. gegužės 4-5 d. Detroite įvyko jaunučių mergaičių ir berniukų krepšinio turnyras. Nuotraukoje - Detrito mergaičių komanda “Kovas” ir Clevelando “Žaibas” turnyro metu. R.Čepulio nuotr.

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGPJŪČIO 18 d. BALFo piknikas dėl nepalankių aplinkybių yra atšaukiamas.

RUGSĖJO 8 d., 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 22 d., 5 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje įvyks Clevelando ateitininkų susirinkimas ir vaišės.

RUGSĖJO 29 d., Lietuvių dienos metu Teatras **“Žaltvykslė”**: Žemaitės komedija “Trys mylimos” vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės valdyba.

SPALIO 19-20 dienomis dailininko Rimo Laniausko ir stiklo menininko Jono Degučio meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Šeštadienį 6:00 v.v. iki 9:00 (atidarymas 7:00 v.v.) ir sekmadienį 11:00 v.r. iki 2:30 v.p.p. Rengia Korp! Giedra.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblio Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

2003 m.

VASARIO 16 d. Nepriklausomybės Šventės Minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

BALANDŽIO 27 d. Lietuvių Meno Ansamblio **“Dainava”** koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

A. † A.

MARIJA
STANKUVIENĖ

Ilsėkis ramybėje miela močiute, miela motina!

Andrius, Kristina,
Viktoras Stankus

Mielai sesei skautininkei

A. † A.
MIRGAI KIŽIENEI

iškeliavus Amžinybėn, jos vyrą DŽINARĄ
sūnus EDVARDA, RIČARDĄ ir ANTANĄ su
šeimomis ir visus artimuosius
nuoširdžiausiai užjaučiam ir kartu liūdim.

Clevelando Skautininkų Draugovė

ĮVAIRIOS ŽINIOS

K.BOBELIS PARAGINTAS KOREKTIŠKIAU REIKŠTI SAVO NUOMONĘ

Seimo Etikos ir procedūrų komisija paragino Seimo narį Kazį Bobelį ateityje atsargiau ir korektiškiau viešai reikšti savo nuomonę.

Tokią rekomendaciją suformulavo posėdžiavę šios komisijos nariai, apsvarstę kai kuriuos parlamentaro pasisakymus, praneša ELTA.

Ar Seimo nario Kazio Bobelio prieštaringi pasisakymai apie Seimą ir Lietuvą nežemina šalies parlamento, kaip svarbiausios valstybės institucijos, ar nekenkia Lietuvos tarptautiniam įvaizdžiui, Etikos ir procedūros komisijos prašė išsiaiškinti Seimo Liberalų frakcija.

Žiniasklaidoje buvo pasirodę pranešimai apie K.Bobelio kalbą balandžio mėnesį Jungtinėse Amerikos Valstijose. Liberalų duomenimis, joje vartoti epitetai apie “buką” Seimą, “nachalais” pavadinti Europos Sąjungos derybininkai, nepagarbiai atsiliepta apie kitų tautų žmones.

Lietuvos krikščionių demokratų lyderis, Seimo narys K.Bobelis, sieksiantis Lietuvos Prezidento posto, kategoriškai atmetė tokius kaltinimus. Pasak jo, šie žodžiai yra išimti iš konteksto ir netiksliai interpretuojami. Seimo narys taip pat pridūrė, kad jis kalbėjo privačiame, uždarame lietuvių klube, o ne kažkokioje tarptautinėje konferencijoje.

K.Bobelio nuomone, liberalų kreipimasis į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją yra padiktuotas politinių motyvų.

Seimo Liberalų frakcijos seniūnas Eligijus Masiulis pažymėjo, kad K.Bobeliui, kuris yra Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas, nedera vartoti tokių išsireiškimų, kurie kartais kertasi su Lietuvos užsienio politikos tikslais, kenkia Seimo įvaizdžiui.

Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas Algimantas Salamakinas ragino politikus nesivelti į Prezidento rinkimų kampaniją. Seimo narė Dalia Teišerskytė pasiūlė šiai komisijai priimti kreipimąsi, kuriame parlamentaram būtų paraginti rinkiminės kampanijos tikslais nenaudoti neetiškų išsireiškimų.

K.Bobelis, reaguodamas į komisijos rekomendaciją, sutiko su tuo, kad visi Seimo nariai turi atsargiau kalbėti. Tačiau vėliau iš pokalbio su žurnalistais paaiškėjo, jog jis neketina atsisakyti savo vaizdingos kalbos. K.Bobelis žadėjo kalbėti “taip, kaip kalbėjo, sakyti teisybę, kalbėti iš širdies”.

A. † A.

MIRGAI KIŽIENEI

išėjus į Amžinuosius Namus,
jos vyrą DŽINARĄ, sūnus EDUARDA,
RIČARDĄ ir ANTANĄ su šeimomis ir
visus artimuosius nuoširdžiausiai užjaučiame
ir kartu liūdime.

Judita ir Kęstutis Petraičiai su šeima,
Antanina, Pranas, Rasa ir Auksė Petraičiai
Jūratė ir Juozas Šepikai su šeima

Amžinybėn iškeliavus tauriam lietuviui
ir buvusiam 6-jo ALT-o sąjungos skyriaus nariui

A. † A.

ALGIRDUI DILBAI,

jo žmonai GENOVAITEI, sūnui RIMUI su šeima
bei seseriai BIRUTEI Lietuvoje
nuoširdžiai užuojautą reiškia ir kartu liūdi.

Irena ir Vytautas
Matoniai su šeima

DIRVAI AUKOJO

G.Pauliukonis, St. Pete. FL 40
J.Bernot, Union, NJ 25
P.Jokubka, St. Pete. B., FL 20
R.Binder, Cary, IL 15
E.Norkus, Waterbury, CT 10
P.Remeika, Oceanside, CA 05

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.

ĮVAIRENYBĖS

• **Palangoje** įvyko istorinis grafų Tiškevičių susitikimas. Pirmą kartą po 62 metų Palangoje vėl susitiko Lenkijos sostinėje Varšuvoje gyvenantis 89 metų Alfredas Tiškevičius ir vienintelis jo sūnus 62 metų Adomas Tiškevičius iš JAV. Tai artimiausi 1931 metais mirusio Palangos grafo Felikso Tiškevičiaus palikuonys. Iki šiol tėvas su sūnumi susitikdavo Varšuvoje.

• **Tarptautinės** Frankfurto knygų mugės direktorius Lorenzas Rudolfas tvirtina esąs labai patenkintas Lietuvos pasirengimo mugei tempais ir kokybe. Pasak kultūros viceministrės Inos Marčiulionytės, L.Rudolfas taip pat pabrėžė neabejojant šalies sėkme rudenį vyksiančioje mugėje.

• **Klaipėdoje** iš 814 valstybinį matematikos egzaminą laikusiųjų nesėkmę patyrė 45 (5,5 proc.) abiturientai. Valstybinio biologijos egzamino neišlaikė 1 uostamiesčio abiturientas iš 79 laikusiųjų. Šie duomenys paskelbti, kai mokyklas ir gimnazijas pasiekė Nacionalinio egzaminų centro parengti pirmųjų dviejų pasirenkamųjų egzaminų rezultatų protokolai. Palyginti su šalies vidurkiu, Klaipėdos abiturientai geriau išlaikė šiuos egzaminus.

• **Varėna** svetingai sutiko per 100 šalies 45-ųjų sportinio ėjimo taurės varžybų dalyvių. Šio renginio iniciatorius - praeityje garsus lengvosios atletikos treneris, dr. prof. Juozas Šliažas.

KOLDŪNAI
MĖSOS, VARŠKĖS,
GRYBŲ, RŪKŠ.
KOPŪSTŲ, BULVIŲ

Skambinkite:
Jodi Apanavičius
Tel.: (440) 354-4029
arba (216) 481-4614
Susitarus pristatom į namus

Neringos tunto sesės su šypsena platino savo gaminius Kaziuko mugės svečiams. G. Juškėno nuotr.

PRAEITIES PUSLAPIUOSE

ATVYKO GAUSIAUSIA LIETUVIŲ AMERIKIEČIŲ EKSKURSIJA

Praeitą savaitę, birželio 10 d. atvyko per Klaipėdos uostą gausinga, 135 asmenų, lietuvių amerikiečių ekskursija. Ekskursiją suorganizavo žinomas amerikietis lietuvių visuomenės veikėjas dr. Račkus. Kelionė iš Naujorko truko 12 d. Pakeliui buvo sustoję Kanadoje paimti pirmos Kanados lietuvių ekskursijos, apie 10 asmenų, kurie taip pat plaukė į Lietuvą savo tėvų ir pažįstamų aplankyti. Ekskursija trumpai sustojo Švedijoje, Goeteburgo uoste. Tuo būdu ši ekskursija pirmą kartą šiais metais atplaukė stačiai iš Amerikos į Lietuvą. Laivu vyko dar kelios estų, suomių ir švedų ekskursijos. Tuo pačiu Gripsholmo laivu plaukė apie 600 švedų abiturientų susipažinti su Pabaltijo valstybių kraštais. Į krantą ekskursantus

iškėlė uosto laivas “Perkūnas”. Svečių pasitikti į laivą nuplaukė uosto direkcijos pirm. inž. Šližys, šaulių rinktinės tarybos narys Vanagaitis, šaulių vado pad. Žemaitis ir kai kurių organizacijų atstovai. Ekskursijos vadas dr. Račkus ir p. Bijanskienė, dėjusi daug pastangų šiai ekskursijai, apdovanoti gyvų gėlių puokštėmis. Šaulių vadovybė suruošė užkandžius “Viktorijos” viešbutyje. Svečius sveikino šaulių vardu J. Vanagaitis, draugijos užsienio lietuviams remti reikalų vedėjas J. Vilkaitis, šaulių rėmėjų - direktorius Šernas ir kiti. Pavakare ekskursija pagerbė žuvusius dėl Klaipėdos laisvės. Rinktinės tarybos narys J. Vanagaitis šia proga apibūdino sukilėlių žygį Lietuvos pajūriui atvaduoti ir amerikiečių paramą tiek visos Lietuvos,

tiek Klaipėdos krašto laisvei ginti. Jis pabrėžė, kad amerikiečių pasiryžimą rodo ir tas faktas, kad greta su sukilėliais palaidotas ir vienas amerikietis lietuvis Martus, kuris aktyviai dalyvavo sukilime ir tuojau po sukilimo mirė. Amerikiečių lietuvių, gimusių Amerikoje, vardu kalbėjo Bijanskienė, pareiškusi prie karžygių kapų, kad Amerikoje gimę lietuviai nepamirš savo tėvų gimtojo krašto. Ekskursijos vadas dr. Račkus prie žuvusiųjų kapo pasakė labai jaudinančią kalbą. Tarp kita ko jis pabrėžė, kad šie karžygiai yra tikras pavyzdys amerikiečiams lietuviams, kaip reikia mylėti tėvynę ir už ją pasiaukoti. Ir pabučiavęs prie paminklo plevėsuojančią vėliavą, pareiškė, kad amerikiečiai lietuviai šių karžygių darbus amžinai laikys savo širdyse. Orkestras sugrojo gedulingą maršą. Amerikiečių lietuvių akyse pasirodė ašarų. Prie paminklo sudėta gyvų gėlių.

PALEIČIŲ ŠAULIŲ BŪRIO DEŠIMTMETIS

Tylioje panemunėje, Šilininuose, birželio 7 d. minėjo Paleičių šaulių būrys savo dešimties metų sukaktuves. Gausūs publikos būriai rinkosi ant Nemuno kranto: važiavo vežimais, dviračiais ir laiveliais atplaukė. Prie daugelio kaimo trobesių iškeltos vėliavos skelbė garbingas vietas šaulių organizacijos sukaktuves. Į sukaktuves atvyko gubernat. patarėjas Morkus, rinktinės vadas pulk. Liormonas, gub. reikalų vedėjas Kukutis, Šilutės šaulių rėmėjų būrio vadas Simonaitis, organizacijų atstovai ir vietos visuomenės veikėjai. Aukštuosius svečius pasitiko būrio vadas ats. kapitonas Vinkšnelis. Parade dalyvavo Paleičių, Rusnės šaulių būriai, Rusnės jaunaliuvių skyrius, Šilininų gaisrininkai ir kiti. Čia pat buvo priimta ir šaulių priesaika. Į iškilmingo akto garbės prezidiumą pakviesti: gub. patarėjas, rinktinės vad., ir vietos visuomenės veikėjai. Dešimtmečio paminėjimui buvo sudaryta turininga sporto programa, kurią atliko vietos ir Rusnės būrio šauliai. Ypačiai gražiai pasirodė Rusnės būrio šauliai, padarę Nemuno vaga plaukimo lenktynes su visa apranga. Vakare buvo vaidinimas, šokiai ir žaidimai.

NESILIAUJA LIETUVIŲ MOKYTOJŲ PERSEKIOJIMAI

Krašto direktorija nutarė perkelti iš Kintų miestelio mokytoją Šneideraitį į nedidelio kaimo mokyklą. Mat, čia jis būdamas gavo didelį gyventojų pasitikėjimą: buvo paskirtas vietos evangelikų parapijos vargonininku, o tokia vieta pavedama tik gabiems ir pasitikėjimą turintiems mokytojams. Tuo būdu jis vietos vokietininkams pasidarė ne tik neprieinamas, bet politiniais sumetimais net kenksmingas. Kelių vietos pasižymėjusių vokietininkų pastangomis, gyventojų mylimas mokytojas staiga išgrūstas ir jo vietai pakviestas jau iš seniai pasižymėjęs politiniais “žygdarbiais” mokytojas Puntin.

(“Trimitas” 1936 metų birželio 18 d. Nr. 25)

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

“LEADERS IN LOW COST TRAVEL”

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)